

LỤC TỈNH TÂN VĂN

Mỗi Tuần Đăng Báo

Ngày Thứ Năm

TRẦN NHẬT TRẦN
Chủ bút kiêm biên tập

閩新省陸

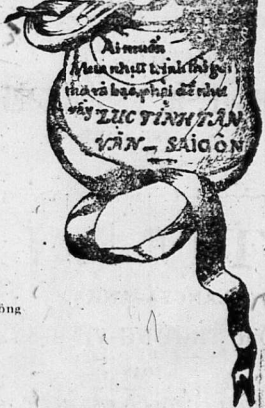
M. F. H. SCHNEIDER, SAIGON

NĂM THỨ TÂM

SỐ 345

JEUDI 1er OCTOBRE 1944

MỤC LỤC

1 - Thọ sức trách chương cải lương.	Tân học văn tập :
2 - Thời cuộc :
Âu-châu 'chiến cuộc tân văn ;
Đông-dương tạp chí ;
Âu-châu chiến kỹ ;
Việt-quốc công pháp ;
Âu Mỹ tân văn ;
Cực đồng tân văn ;
Công văn lược lục ;	3 - Trích cảm tạp biên :
Nguyễn trào khai cơ công thân liệt truyện ;
4 - Truyện mới.
5 - Thắng bịnh thiết được.
6 - Thơ tin vãng lai.
7 - Lời cần kíp.
8 - Chư vị đã gửi báo

IMPRIMERIE FRANCO-ANNAMITE

F.-H. SCHNEIDER

7, Boulevard Norodom. - Saigon

TIỆM MAY và BÁN HÀNG-TAU

Kính mời Chư-quí-cô trong Thành-phố cùng các đấng hảo-tâm Quý-khách Lục-châu như Qui-vị muốn dùng may xiêm áo cách kiểu thời髦, hay là mua quần áo lành hàng tau, xin niệm tình đến giúp nhau lấy thảo. - Tiệm tôi có thợ Huế, cắt, may đồ cách kiểu đương thời dùng: tiền công may và giá hàng đều nhẹ. Còn sự khéo vụng tôi chẳng dám khoe khoan quá lẽ, xin đến may một lần thì rõ việc khéo không. Lỗi vô lễ tạm mời, xin Quý-cô niệm tình, đến giúp nhau cáo rủa cuộc.

M. NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, quai: Arroyo-Chinois (Cầu-ông-Lãnh...
(Gần gare de l'ra). Saigon

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. - SAIGON

ĐIÀ DƯ MÔNG HỌC, quốc ngữ của ông Russier và Nguyễn-văn-Mai, soạn, tóm tắt mà đủ các điều cần biết nhiều HÌNH và HOA ĐỒ.

Giá 0 \$ 80
Tiền gửi 0 08

TẠI NHÀ IN
ÔNG F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom
SAIGON

TỰ VỊ

LANGSA-ANNAM
Ông TRƯƠNG-VĨNH-KY

SOẠN

IN LẠI RỒI CÓ 1250 HÌNH

Không bì 6 \$ 00
Có bì 6 80
Lưng và góc bằng da 7 00
Bìa mềm đẹp lưng đính chữ vàng. 8 00

Người mua xin đính tên mình trên lưng sách đóng kỹ thiặng.

Tiền gửi 0 \$ 24

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU
DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 * * * NHÀ NGÀNH TẠI
HAIPHONG, BORDEAUX,
SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này :

Một là « Toni Kola Seerestat ».

Hai là : Saint Raphaël Ducos.

Hàng này cũng có bán tù sắc tốt và chắc lắm, hiệu là tù « Dubois Oudin ».

Còn ai hãy hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nờ ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này :

Rượu chác trắng và chác đỏ trong thùng và chiac ra ve.
Rượu Champagnes : Vve Clicquot-Ponsardin.

» Roederer.

» Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnesupérieure: B. et S. Perrier.

Rượu Tisane extra : Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn rồi hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu

kêu là : vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger.

Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trừ các thứ hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài Bến-thủy, gần Annam và ông quẹt Hanoi (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. - SAIGON

ĐẠI-PHÁP-CÔNG-THÂN, chữ quốc-ngữ nói về các vua, quan có danh tiếng nước Đại-pháp từ sơ khai đến đời nay, nhiều chuyện có ích và hay,

Giá 2 \$ 80
Tiền gửi 0 80

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. - SAIGON

ĐIÀ DƯ TÍNH GIADINH, chữ Langsa ông Russier soạn, chỉ một hạt Giadinh mà thôi, song dạy đủ các điều lợi ích trong tình này. CÓ ĐÓN TẤM BÀN SỔ

Giá 0 \$ 30
Tiền gửi 0 07

NĂM THỨ TÂM, SỐ 345

LỤC TỈNH TÂN VĂN

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Giá bán lẻ 0 \$ 20 || Đổi nhân . . . 0 \$ 20 timbres

GIÁ BÁN NHỰT-TRINH
Đông-dương và các thuộc địa
Langsa
12 tháng 6 \$ 00
6 tháng 4 \$ 00

GIÁ BÁN NHỰT-TRINH
Các nước Ngoại-quốc
12 tháng 20 tr. 00

LỜI RAO CẦN KÍP

Lời cho chư-khán-quan-rõ: Quán nhựt trình LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN không có can dự chi với nhà hàng LỤC-TỈNH-KHÁCH-SẠN ở ngang nhà giấy xe lửa MỸ-tho. Ai muốn viết thư cho Bồn-quán LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN thì phải để cho phân minh như vầy:

LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN, Số 7, đường Norodom — SAIGON

PUBLICITÉ

Pour les annonces commerciales, demander le tarif qui sera envoyé par retour du courrier.

Pour les annonces Judiciaires et les annonces Legales, tarif spécial pour les Officiers ministériels. On traite à forfait.

BỐ. CÁO

Những lời rao về việc buôn bán, nếu gửi thư đến Bồn-quan thì Bồn-quán sẽ gởi cho một cái bản đề giá phân minh. Còn lời rao thuộc về việc hộ yá lời rao theo luật buộe thì có giá riêng cho các quan chức-vu. Xin gởi thư thương nghị.

Cấm nhậ không ai được phép chép các bài trong Báo chương này mà đem vào nhựt trình hoặc làm sách

THỌ SỨC TRẠCH CHƯỜNG CÁI LƯƠNG

Học đến sách dạy về các loại Động-vật như con người cũng cầm thú, về sách dạy các loại Thực-vật như thảo mộc, lại xem qua sách Địa-dư cùng sách dạy về thổ địa cho biết các giống người, các loài thú vật và thảo mộc ở về phương nào, tùy theo phong thổ nào cùng thổ nghi nào, thì lần lần rõ thấy trong trời đất chẳng có vật gì mà định nhứt không di dịch, và lại những loại thảo mộc thú vật đều biến hóa luôn luôn, bằng không thì phải tuyệt chủng. Sự biến hóa ấy hoặc hiển hiện, hoặc ẩn vi, hoặc chậm hoặc mau là tùy hơn bởi tự nhiên mà ra hay là bởi nhờ có sức con người, nhưng vậy cũng do theo ba phép cội rễ, là ba phép hệ thống hiệu đặng thì luận ra phương ứng dụng hữu ích cho chúng ta thuở này, là

đều túc nguyên: ba phép cội rễ muôn vật đều phải do theo trong cuộc biến hóa là phép trạch chường cái lương tự nhiên, (nghĩa là mỗi loại đều có tự nhiên lựa lọc mà đi giống tốt lại; phép sắp giống với thổ nghi và truyền chường (lấy giống).

Sự biến hóa tự nhiên không có nhưn lực là sanh ra nguyên bởi sự tranh nhau mà sống ở đời. Như trong rừng thì những cây mạnh sức, mau cao lớn lại che rập những cây khác phải chết ngớt, rồi chúng qui còn có một mình chúng nó sống lại mà thôi; trong các loại thú, hệ loại nào nhanh vút hơn thì bảo thân, kiếm ăn hơn, sanh sản ra nhiều, con những loại yếu đuối hơn thì phải mất hết lần lần cho đến tuyệt nôi tuyệt giống.

Lấy một việc chúng ta từng quen biết mà thí nghiệm, như quân Mọi trên rừng Namky thiết là mạnh mẽ là vi bởi sự lựa lọc tự nhiên thanh hành, lại chẳng chi ngăn trở. Nếu có kẻ bình hoạn thì chúng nó bỏ không

điều dưỡng, cho nên những kẻ yếu phải hết lần, còn những người sống lại thành hơn tuy ít mà đều là tráng kiện.

Thuở xưa nước Hy-lạp (Grèce) dân chuyên nghề chinh chiến, hề con nít đứa nào sanh ra xem yếu-ớt thì phải bị giết chết, như vậy thì rõ lòng người giúp trời mà chế độ; chớ còn đợi chúng ta bây giờ, con người chẳng phải lấy sức mạnh không làm qui, và lại thêm có phương vệ sanh và y được giúp cho kẻ yếu còn lại được, chớ không thì phải chết vì sự lựa lọc tự nhiên như thuở xưa vậy.

Phép biến hóa thứ hai là phép sắp giống với thổ nghi. Như trong xứ nào mà cuộc đất không đổi dời thì muôn vật trong xứ ấy cũng chẳng lẽ gì mà biến hóa làm chi, cũng như dưới biển thì nước cứ nóng lạnh bình thường hoai một mực, cho nên những loại cá trong sách di truyền lại đã cách hơn mấy ngàn năm, thì đến bây giờ

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình Lục-tỉnh-tân-văn giùm

cũng còn y như vậy. Chớ còn như trên đất thì chẳng phải vậy, bất kỳ chỗ nào mà cuộc đất đổi dời nhiều quá, thì có nhiều loại thú cũng mất hết, hay hoặc là đi nơi khác mà tìm cuộc đất nào hợp theo như chỗ chúng nó xưa nay đã ở quen, hay hoặc là tập lần lần mà ở sáp lại với cuộc đất mới. Trên phía bắc nước Nga-la-tư (Russie) thì tuyết đặt hằng niên như nước đá, đời này qua đời kia, cho nên người ta có gặpặng những thú voi còn nguyên hiện mà lớn dị thường, lại có thây hầy còn thiệt tươi cho đến đời người ta chia nhau mà ăn và cho chó ăn; mỗi năm bên Nga-la-tư người ta đi ăn ngà voi thượng cò còn lại dưới đất, mà bán nhiều hơn là ngà của thợ săn bên phương Á-phi-lợi-gia (Afrique) và phương Á-tê-á (Asie).

Chớ phải chi Nga-la-tư khi trước là xứ nóng sau hóa nên xứ lạnh mà đừng có voi, thì ắt là voi nó có ngày giờ mà đi sang xứ khác, hay là nó sẽ tập lần lần theo phong thổ mớiặng, ấy là do theo phép sáp giống với thổ nghi. Đây còn có một việc chứng nghiệm về phép ấy: dưới những sông những rạch ăn luôn dưới đất, có những cá chẳng hề thấy sáng cho nên nó đục mà cũng như thường, vì đầu con mắt có cũng vô dụng.

Còn như giống cá luồi trâu, thì khi mới sanh ra nó cũng có hai bên hai con mắt như cá khác; lúc ấy mình nó chưa giẹp. Đến chừng nó lớn, nó ra ở đáy cát, thì cái mình nó đã giẹp lại nằm trở bề đen lên trên sáng luôn luôn, còn bề trắng thì day dưới cát, cho nên con mắt phía dưới nó làm như chun ngang qua cái đầu mà lên phía trên nằm một bên con mắt kia là phía bên trên sáng.

Ấy vậy như có phép sáp giống với thổ nghi, thì cứ đặng những thú vật phải chết mất theo cuộc trạch chướng tự nhiên; con người ta cũng nhờ có

chước chế nhiều chỗ súc dưỡng khác nhau cho những loại thú vật lạ xứ có chỗ phong thổ giã y như xứ của chúng nó, thì mới tập sáp nó lần lần theo phong thổ xứ mình đặng mà làm chúa sử dụng chúng nó.

Phép biến hóa thứ ba là phép truyền chướng. Thú vật vốn sanh ra tánh chất đại khái đều in theo như cha mẹ nó. Như trong một loại mà tánh chất đồng đều nhau đặng nhiều, thì loại ấy vững bền. Còn như trong một loại mà có con nào xây sanh ra cái chi riêng, rồi sau truyền tử lưu tồn, không có trọn giống mà làm cho mất cái ấy đi, để cho nó day đưa ra hoài, ban đầu ít, một cặp giống sanh ra một đôi con có mà thôi, sau hóa ra nhiều, càng ngày càng thêm, thì lần lần phải hóa nên một loại mới khác.

Thuở còn chưa biết ba phép cội rễ ấy, thì muôn vật đều biến hóa theo may rủi, mà phần nhiều thì không theo lòng con người sở nguyện, mà như là chậm lâu hết sức. Nay các phép cội rễ ấy đã thông hiểu rồi thì để cho những kẻ súc chướng sửa lần hết thảy các loại thảo mộc thú vật ra cho tốt mà thú lợi. Chúng ta chẳng cần chi mà phải tế loạn cho đồng đãi, xin liệt vị khán quan hãy thi hành các phương pháp cội rễ ấy mà cái lương tức thời, tức là cuộc súc dưỡng, rồi sau là cuộc tài chướng, và lại công việc làm chẳng tốn phí chi hết, duy phải suy xét một thi và phải tri chí cho lắm lắm.

Phép trạch chướng tự nhiên thì lâu chậm, may rủi không chừng, còn phép trich chướng chế hóa nhờ non lực thì thành tựu lại mau. Miên là biết dùng các phép trên đây thì nên.

Trong phép trich tiên tự nhiên, thì chúng ta phải giữ chuộng một cách lựa lọc cho nên cặp giống, gọi là cách lựa giống. Hễ con đực giống, trống nào tốt, thì nha trảo cũng khác thường, kiểm ăn cho mình cũng

giỏi và cho con cũng giỏi, có gặp khi phải chiến đấu cũng hùng mãnh, mà đến mùa rược cái rược mái cũng chẳng ai tranh qua cho đặng, cái mái nào về cũng phải theo, cho nên sanh sản ra cũng đặng con tốt in như vậy.

Hễ bắt cặp giống thì phải chăm lo mà lựa con đực là gốc. Nhưng vậy mà những người mình nuôi giống lại thường hay bê trễ không cần, chẳng lo giúp cho sự lựa lọc tự nhiên, mà lại thêm làm cho ngán trở, vì bôi dốt nát và biếng nhác.

Coi như bò rừng xứ Nam-kỳ ta đều tốt hết sức, còn bò nhà ta thì xấu mạt hạ.

Là vì các lẽ như vậy: Trong một bầy bò rừng thì con đực nào mạnh bạo hơn hết là con cầm bầy, mấy con khác phải tùy theo nó cai quản, chẳng con nào dám giành cái với nó, muốn giành thì phải cụng lộn, mà bỏ đực to thì đều chạy mất, còn bỏ lớn thì khi nào liệu sức lại nó mới dám đờng. Bởi vậy cho nên đầu đó đều có thứ tự, đến chừng có cái rữa đực thì đều là về phần mấy con cầm bầy, sau sanh ra bò con thì phải tốt nhất.

Còn bò nhà thì khác, mấy con tốt hơn hết thì đều thiên hay là bán mạt làm bò cày, còn lại bỏ kém thua lỗ thì không thêm mua, mà cũng không ai thêm mua thì thả lộn theo bỏ cái muốn nhảy chừng nào rủi may mạt thích, sanh sản ồ tạp xấu tốt trời thay.

Thường thường mình nuôi ngựa cũng như bò tuy là nhờ có nhà nước langsa thì đã tán bộ đặng nhiều, nhưng mà lắm việc cũng còn như cũ. Đến bây giờ những ngựa tốt hơn hết mà như là ngựa lộn vốc thì đều bán cho người tây đi xe. Còn những ngựa hèn hơn, thiên hạ chê không mua, hễ đi xe về mở ra thì thả lống, phá hư hết ngựa cái giống tốt, làm cho sanh sản ra những ngựa càng ngày càng xấu hơn. Bởi vậy cho nên giống ngựa ta mới mau suy như vậy. Khi người langsa mới qua đây, thì chắc là ngựa ta lớn vốc hơn bây giờ, ít nữa là phần nhiều hơn đều như vậy, nhưng mà những

Mọi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua như trich Lục-tính-tân-văn giùm

giỏi, có bắp khi
hùng, mạnh, mà
rực mái cũng
đang, cái mái
o, cho nên sanh
tốt in như vậy.

phải chăm lo
gốc. Nhưng vậy
nuôi giống lại
hồng cần, chẳng
tự nhiên, mà
ngần trở, vì hội
r Nam-kỳ ta đều
nhà ta thì xấu

vậy: Trong một
đực nào mạnh
cầm bảy mấy
theo nó cái quần,
giành cái với
phải cụng lộn,
chạy mất, còn
liệu sức lại nó
Bối vậy cho nên
đến chừng có
là về phần mấy
sanh ra bò con thì

khác, mấy con tốt
ên hay là bán mắc
i bỏ kém thua lờ
ua, mà cũng không
là lộn theo bỏ cái
nào rồi may mất
p xấu tốt trời thấy.
mình nuôi ngựa
a nhờ có nhà nước
đặng nhiều, nhưng
còn như cũ. Đến
ngựa tốt hơn hết mà
vóc thì đều bán cho
Còn những ngựa
a chề không mua,
a thì thả lượm, phá
giống tốt, làm cho
g ngựa càng ngày
i vậy cho nên giống
ma suy như vậy.
gsa mới qua đây,
ra ta lớn vóc hơn
a là phần nhiều
nhưng mà những

ngựa tốt hơn hết đều bán cho binh
lính cùng quan viên, cho nên rồi
nhiều khi phải dùng ngựa giống xấu
Cũng bởi đó cho nên đến nay mà
những ngựa cái người nam ta ít hay
dùng, ít lao hơn ngựa đực, mới sanh
ra được có ngựa *ky* bực trung thì
tốt vóc hơn.

Thiệt chúng ta lấy làm vui lòng vì
thấy bốn năm năm nay quả đã tấn
bộ đặng nhiều, người nam ta xuất tự
tâm linh hay nương theo lòng rộng
rãi của Nhà-nước mà nhờ phần lợi;
thiệt nhà nước đã tốn phí hết nhiều
mà mua ngựa giống Arabe rất tốt, và
lại muốn làm gương cho người annam
bắt chước, cho nên mới cho một
mình ngựa cái tốt có ăn thưởng được
đến mà chịu đực mà thôi.

Chúng tôi xin khuyên liệt vị khán
quan hãy trọn đê cho Nhà-nước lựa
lấy ngựa đực và ngựa cái giống, bởi
vì nhà nước đã phủ thác việc ấy cho
những kẻ trơ trãi và rất thông hiểu
tri tri phương pháp, chúng tôi chỉ
lược luận qua đây mà thôi. Ấy vậy
mà việc lựa lọc ngựa giống an rồi,
thì hãy còn hai phương cội rẽ cần
cấp, những kẻ súc chương phải lo làm
mới nên việc đặng.

Như có ngựa giống lựa sanh ra
đặng ngựa con, rông giống annam
hay là ngựa lai cũng vậy, mà như là
ngựa lai, thì cũng phải nuôi ngựa con
ấy cho hết sức theo cuộc thổ nghi
như bên nguyên xứ của ngựa giống
mẹ, hoặc là giống Arabe hay hoặc
giống langsa cũng đồng như lệ.

Như một con ngựa rông giống an-
nam sanh trưởng tại bên Langsa, thì
nhờ phong thổ ất là đặng vóc lớn
hơn, nặng cân hơn và hùng vĩ hơn
ngựa cha, ngựa mẹ nó. Cũng như ngựa
con sấp tung phong thổ bên Nam,
sanh ra tại sở ngựa giống Giadinh,
cha mẹ nó cũng ngựa xứ khác đem
về đây mà nuôi, thì cũng tùy theo
phong thổ bên này, cũng ít đặng hùng
vĩ, mà lại trong tự ngựa annam hơn,
có khi coi ra tưởng là ngựa lai ngựa
annam.

Như vậy là vì bởi tại đất bên này
cho nên cỏ không có đủ vị bổ dưỡng

như cỏ bên đất Arabe hay là đất bên
Langsa, và cỏ đất nam ta thiếu vị
phosphate de chaux nhiều quá. Bởi
đó cho nên ngựa lai nó mạnh khảnh
quá và chon cặng vai về không đặng
cân xứng với bề cao.

Vóc lớn thì bao tử nó cũng to,
nhưng mà xin liệt vị chớ tưởng rằng
bao tử nó lớn thì đủ để phải mà cho
nó ăn nhiều hơn ngựa nhỏ vóc xứ
này.

Bên Phương-Tây thì thường thường
ngựa ăn cỏ khô, và các thứ ngũ cốc,
tuy ăn ít mà vật bổ dưỡng hơn, rồi lại
còn uống nước riêng thêm cho khảm.
Bên Langsa, một con ngựa to lớn
ngày ăn 30 kilos cỏ khô và chừng 6
kilos hạt. Nếu muốn nuôi một con
ngựa như vậy theo cách annam, thì
phải cho nó ăn tám, chín kilos lúa
(lúa nếp cần và ít bổ hơn *avoine*) và
gần 100 kilos cỏ tươi, bởi một kilos
cỏ khô thì bổ dưỡng hơn ba kilos cỏ
tươi. Như vậy thì một con ngựa làm
làm sao mà ăn một ngày cho hết bảy
nhiều cỏ tươi, hoặc là cỏ bắt nó ăn
mãi cả ngày cả đêm dừng khi nào
ngừng thì mới hết đặng. Nhưng mà
bao tử hẹp nó chứa cũng không hết nổi.
Bởi vậy các giống ngựa bên Nam ta
sắp từng địa nghị cho nên bao tử nhỏ
mà vóc nó cũng vậy, cũng phải nhỏ bớt
lại, cũng như ngựa lai, nếu nó ăn
không thiếu mà ăn không đủ phần
bổ dưỡng thì vóc nó cũng phải nhỏ
bớt.

Nếu những kẻ nuôi ngựa xứ ta, đã
nhờ ơn nhà nước lo lắng và tốn hao
mà lựa lọc ngựa giống, và cấp thưởng
ngựa cái tốt có con, thì phải gán mà lo
việc nuôi dưỡng. Ngựa xứ này thiếu
như là vị phosphate de chaux là vị
cần kíp phải có thì mới nở nang cân
cốt đặng. Có hai cách cho ngựa ăn
vị ấy; phải mua vị phosphate de
chaux assimilable nơi các tiệm thuốc
bên tây đều có bán đê mà điều bổ
thứ vật, rồi trộn với đồ ăn của ngựa
mẹ trong khi đương có chữa, hay là
trong lúc đương con cho con bú hay
là cho ngựa con lúc đương lớn.

Cũng bởi nhờ có cho ngựa ăn cỏ
trồng bổ phải và bổ phần phosphate
nhiều, vị bổ dưỡng ấy đã tiêu hóa

vào trong cỏ, hề ngựa ăn cỏ ấy vô
thi mập tốt liền. Có một thứ cỏ chúng
tôi khuyên ai nấy hãy trồng, là thứ
cỏ xứ Guinée (*Herbes de Guinée*) đã
bổ dưỡng nhiều mà lại dễ trồng. Các
nơi kế cận Saigon đều đã có trồng,
người nam ta kêu là « cỏ lá ». Đã dễ
trồng mà gây giống ra cũng mau.
Ngó qua nó tựa-tựa cây sả, mà không
có mùi như sả. Như tính một bụi
trồng nở nang nổi đặng 500 gram-
mes, thì một mẫu cỏ Guinée trồng từ
giống mỗi bụi cách nhau 5 tấc tây,
mỗi kỳ cắt đặng 20 000 kilos; Hễ đất
nào không ướt lắm thì đều trồng
đặng. Hễ cắt thì phải cắt chớ sác gốc,
thì 40 ngày cấy một lứa, nghĩa là trừ
hao mùa nắng cỏ lên kém, thì một
năm cắt đặng 8 lứa, cộng lại một
năm một mẫu đặng 150 000 kilos, là
phần ít. Trồng cỏ này thì thỉnh
thoảng bỏ chút đỉnh phân cho thiệt
thực trộn với tro củi. Như có rải
phosphate de chaux, thì có này dùng
mà cho ăn làm đỡ bổ dưỡng.

Vả lại không nên cho ăn cỏ này
không, bởi vì nó nóng; giả như cho
ăn ban đêm thì hay hơn, còn ban
ngày thì thả ăn ngoài đâm. Như trồng
mà bán thì trồng tới đất mẫu chớ còn
trồng gia dụng, thì xin giống trong
sổ-thư mà trồng trong vườn, dọc theo
đường gần lối nhà cũng đủ. Trồng
ít mà năng cắt thì hay hơn, vì nếu đê
lớn, nó cứng ngựa lựa chót non mà
ăn, còn bao nhiêu nó xả thì uống.

(Sau sẽ tiếp theo)

LỜI CẦN KÍP

Từ nay về sau, vị nạo mắt nhựt
trình, nội trong mười ngày phải
cho bồn-quán hay thì sẽ thường
cho.

Nếu quá hạn ấy thì bồn-quán
không tuân. Ấy là lẽ công, vì có
nhiều vị nọi mắt những số báo
đã in một hai tháng trước.

Mọi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình Lục-tính-tân-ván giùm

THỜI CUỘC

(ACTUALITÉS)

ÂU-CHÂU CHIẾN CUỘC TÂN VĂN

(Nouvelles de la Guerre)

(TỪ NGÀY 22 TỚI 29 SEPTEMBRE)

Tuần lễ rồi, quân Langsa đánh với quân allemand nhiều trận rất to. Quân allemand thì làm hào lũy mà ẩn nấp cho khỏi mũi đạn bên Langsa bắn nhảm, lại nó cũng mới chớ đến nơi chiến địa nhiều súng đại bác quá to và bắn xa lắm, súng ấy chúng nó chớ theo đàng để dùng bỏ vậy kinh đô Paris, bởi vậy binh Langsa muốn đánh nó phải làm nổi cam go, tuy vậy chúng qui rồi thì binh Langsa cũng lần tới dưới binh allemand thôi lui.

Trung-quân langsa cũng lần tới một lược, còn về hữu-quân thì chưa có tin chi lạ, mới đây binh allemand xom tới vài ngàn thước rồi bị quân langsa đuổi lui lại chỗ cũ.

Binh langsa và binh Hồng-mao nghiêm giữ binh pháp hẳn hoi. Các tướng xưng hô rằng binh lính ham ra trận mặt lấm đến đôi các tướng phải ngăn can mới được.

Bên mặt đông nước Allemagne quân Nga-la-tư dùng rui tới hoài, đánh đầu tháng đó, làm cho Chánh-phủ allemand hãi kinh. Binh Nga-la-tư đánh đuổi nhiều đạo binh Autriche đã bị thua chạy trong mấy trận trước mà nay còn táy chiến, và chiếm toàn cả địa phận Galacie, nay đang lo khai đường đặng thả vô kinh đô nước Allemagne dọc theo đi ở về

miệt sông Oder ngọn sông này ở hướng tây địa phận Galacie.

Cuộc thủy chiến đương còn gèn lịnh nhiều nơi, như vậy cũng có 3 chiếc tàu lạng allemand đến 3 chiếc tàu trận của Hồng-mao bắt thành lịnh mà đánh chìm. Có một chiếc tàu trận Hồng-mao trước khi chìm có bắn chìm một chiếc tàu lạng allemand.

Hôm đầu tháng août nước Allemagne mất một thuộc địa Togoland ở Afrique từ binh langsa và Hồng-mao chiếm quân. Nay binh langsa mới chiếm thêm thuộc địa Cameroun để như trở tay.

ĐÔNG DƯƠNG TẠP CHÍ

(A Travers l'Indochine)

Giá bạc (Taux de la piastre)

Sept.-Octobre	25	26	27	28	29	30	1
Hàng bạc Đông-Dương	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.
Hàng Hồng-kong							
Hàng Shanghai							
Hàng Chartered Bank							Không có giá
Cho Nhà-nước	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25

SAIGON

Bắt cờ bạc. — Hôm chiều thứ tư 23 Septembre hồi 6 giờ rưỡi, thiề hạ ở theo đường Mac-Mahon thình lịnh thấy một tốp lính san-dâm kẻ ngồi xe kéo người cỡi xe máy chạy hăm hồ, tưởng là chạy vì bắt ăn trộm, chẳng dè là bắt cờ bạc.

Khi tới nhà số 320 ở đường Mac-Mahon thì bọn lính san-dâm chia ra làm hai tốp 1 tốp vô mặt tiền động cửa tốp kia bọc hậu, bọn khách đang vây sòng cờ bạc đếm chân 20 trừ nghe động ở ngoài thì hiểu là họa đến bên hè bên nhảy xuống ván kê lần vách trốn ra, người chạy trốn trong nhà cầu. Lính áp vô bắt được 15 chủ khách, và thâu hết đồng tiền còn bỏ sót lại trên ván cùng ghế bàn đến đuổi đồng hồ v.v.

Trên vách có dán 1 tấm giấy biên số bạc bán đã mất dạng đồ giấy gian.

CẦN-THO

Hào tâm. — Bang trưởng Phước-kien tên là Trần-Đề rất hào tâm đem đưng quan Tham-biên chủ tỉnh Cần-tho số bạc 1 ngàn đồng (1000 \$00) dâng trao cho Hội-nghĩa-quyển tế cấp các gia quyến mắc nạn bên nước Langsa. Quan Tham-biên có chú khen lòng tốt Bang trưởng ấy làm gương hảo phóng.

Ai tín. — Bồn quân dâng tin rằng quan Đốc-phủ Nguyễn-van-Kiên, hồi hưu tại Tây-ninh, mới bị trần hôm 18 septembre rồi.

Vậy bồn quân xin phân ưu cùng thây Nguyễn van Văn và gia quyến ngài.

CAO-MAN QUỐC

Lễ van thọ vua Sisowat. — Đức vua Cao-man hiệu là Sisowat nhờ tiệc vạn thọ 75 tuổi từ ngày 16 août cho tới ngày 19, dâng cho thần dân tung hồ chúc thọ.

Ngày chửa như 16 août 18 giờ Hoàng-đế ngài ra ngự Long-sân, thấp một cây đèn súp chỉ đầu mở cuộc lễ. Kế đó ngự chỉ ăn ban phẩm phục cho ông Lục (thầy chùa) đang qui mà niệm nam-kinh phật, cầu cho vua vạn thọ vô cương. Đoàn rồi đèn thấp trong cung cấm sáng rực như ban ngày, đồ trần thiết những là bầu vật, trái cây, dị thảo kỳ hoa, của các ông Lục và quần thần đem đến lễ tiến cho vua, kế đại-viện đãi cả Hoàng thân quốc thiếp, và bá quan văn võ tại cung — nhậu đấm — đốt pháo bông.

Ngày thứ hai bảy các cuộc cho dân chơi, phóng huê đàng, 20 ông Lục tụng kinh.

Ngày thứ ba 18 août cũng mở cuộc chơi như hôm qua. Vẫn vua dạy các ông Lục phải tựu đến trong mấy ngày lễ này cho đủ số 75 ông mà chỉ là Đức vua đã sống tới 75 tuổi, lại phải tới một khi một ông chớ không phải vào dự lễ một lược chỉ đầu là mỗi năm vua được thêm 1 tuổi cho đến nay là 75 tuổi ấy.

Qua đến giờ thứ 17 vua ra ngự cho bá quan chúc hồ, có quan thống-sứ (Le Gallen) và mấy chủ khản-diên (Colons) Langsa dự lễ, còn tả vãn hữu vô châu chực hai bên, rất thiết là nguy nga trọng thể.

Khi quan Thống-sứ vào chúc thọ, thì ngài có tỏ biết lòng mừng vì đặng gặp tuần van thọ Đức-hoàng-đế ngày nay.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tính-tân-văn giùm

Ngài có tỏ rằng: Hai nước nay hàng giữ một niềm hòa-hảo, nghĩa giao lân đã được 20 năm nay, ấy là đều hưởng cái phước hòa bình thứ nhất. Cũng là ơn trời phò hộ cho ta, nên mới đặng ca vũ thái bình.

Vấn đực vua đã hiệp cùng quan Thống-sứ mà mở mang cuộc văn minh tân-hóa trong nước, ai nấy thấy lâu dài tráng lệ, thành thị phiến hoa cũng biết văn nước rất nên tân hóa, có lập thêm trường học để giáo dục cho đực ich nhơn tài trí đồng, thì sự tấn tới mỗi ngày khác, ấy cũng nhờ mấy năm nay bên miền Âu-đông có sự yên tĩnh luôn. Chúc cho A-châu thoát vòng binh hỏa, khỏi sự can qua như bên Âu-châu nay đang phải cơn đại biến đó mà chưa rồi.

Nước Đại-pháp vẫn là một nước văn minh, cũng xen hàng với các liệt cường bên Âu-châu, có sự chi mà không đối địch được nước đã man quen thói nhơn thù vật, lấy lễ nhủ mơn, mà dấy sự chiến tranh.

Nước Đại-pháp hàng giữ đều công lý, và nhờ có các nước đồng minh tương trợ, thì chắc sao cũng khỏi được những quân nghịch tặc xâm phạm được nhà ấy. Các người Langsa tại Tô quốc nghe có sự tai biến, thỉnh linh xảy ra, ai nấy cũng vui lòng xin từng quân đặng mà bảo quốc.

Các dân Langsa đang ngụ tại Cao-mên đây rất là tiếc mình chưa được về trả cái nợ nước mà giết quân thù tặc, nên quyết lòng cùng nhau thế giữ cái quyền lợi của chánh-quốc.

Quan Thống-sứ nói trước mấy lời rồi thêm ít câu cho vua được trường thọ sống lâu dài.

Khi quan Thống-sứ đọc dứt lời chúc rồi, thì văn võ bá quan ai cũng vỗ tay khen ngợi.

Đức Hoàng thượng đáp từ rằng: Trước hết trăm-cám ơn quý quan cùng các hàng viên chức langsa hữu tinh đến dự lễ ban thọ trăm nay cũng cảm xúc tâm lòng, vì nước trăm ngày nay được tầm gọi sự văn minh tiến hóa của dân Đại-pháp đem sang, văn trăm thấy cuộc đại biến ở Âu châu làm cho nước Đại-pháp phải liên can làm lụy thì trăm cũng thông phân sự thâm nảo ấy với Đại-pháp, chúc cho cuộc phong ba mau nên yên lặng mà như là các nước đồng minh được diệt trừ quân dã man cho tận tuyệt, xin quan Thống-sứ hãy trao lời lại cho Tô quốc và cả dân langsa rằng nước trăm hàng khấn nguyện cho Đại-pháp toàn công thắng trận, cho danh tiếng nước Pháp càng vang lừng bốn biển, trăm chúc cho nước Pháp hóa nên gương sáng cho vạn quốc hoàn-cầu noi theo mà học đời về sự công chính và sự nhơn từ. Sau trăm gỡ, lời cảm ơn đức giám quốc langsa cùng quan thuộc-địa-bộ thượng-thor mà như

là quan toàn quyền ở đây, trăm hàng trông cho việc cang-sa mau dứt đặng cho ngất sang qua Đông-dương một phen nữa.

Sau hết đực vua xin lấy các đồ quý của dân chức hộ cho vua ngày nay mà đưng cho các vị Đại-thần xin chứng lấy lời của vua nguyện thay mặt cho dân Caoman.

Vua nói dứt lời thì thân dân ai cũng vỗ tay khen ngợi.

Đoạn vua bắt tay chào quan Thống-sứ và triều thần có mặt đây.

Qua ngày thứ tư 19 août mở cuộc lễ chúc, là vua tất cây đèn sáp đã thấp hòm ngày đầu, đoạn vua phát lễ vật cho 76 ông lục đến dự lễ trong mấy ngày này, qua 9 giờ tối bày đại yến đãi quan Thống-sứ.

ANNAM

Ai tin. — Bồn-quan mới nghe tin quan Cần-chánh điện-đại-học-sĩ, kiêm quan Lục-bộ thượng-thor, Nguyễn-Thần, là Nhạc-trưởng đức Thành-Thái, về chi sĩ đã lâu, nay mới du liên.

Ngài đã là quốc-thích, và lại hoàn-thần thường ngày đem lo giúp nước Langsa, đang khai hóa cho dân Annam. Nay ngài về đi lộ, người Langsa cùng người annam ai nghe cũng tiếc lấy làm mất một người lão-thành ưu quốc.

Bồn-quan kính xin phụ mấy hàng đặng phân ưu cùng quý quyền.

HÀNỘI

Ở tại Ninh binh có một người annam đưng cho hội nghĩa quyền 200 nguyên bạc, gia tư người này vừa đủ ăn, song vì có nhập cơ linh đánh giặc bên Tào hồi trước thì đã hiểu rõ cuộc khốn đốn đường bạo trong lúc cang qua. Người này lại nói mình đã thấy tự mặt lòng can đảm người langsa trong lúc ra chiến trận. Bởi ấy vì hảo tâm này hết lòng cầu chúc cho Đại-pháp thắng trận vì cũng là một sự vinh hiển cho miền Nam-việt, người ấy tên là Nguyễn-như Bang cựu cai-cơ ở Bắc-kỳ.

Quán lính xuất hành. — Hôm thứ 5, 24 septembre những quân lính đặc lệnh về mẫu-quốc từng chỉnh từng chỉnh xe lửa riêng từ biệt Hà-thành hồi 1 giờ rưỡi mà xuống bến tàu đó.

Giao thiệp. — Quan Toàn quyền hôm 23 septembre có mời quan sứ thần nước Tàu đến dự bữa tại phủ toàn quyền, quan sứ thần quý danh là Lou-Tseng-Tsiang phụng mang qua viếng Đức giám quốc Poincaré bên nước langsa và đực vua Albert bên nước Belgique

hồi dịp ấy trao... Bài cho đực giám quốc và đực vua thay mặt hành phủ Trung-hoa.

Nhà nước mua bột. Chánh-phủ toàn quyền Đông-dương rao cho bá tánh hay rằng chánh phủ có gởi mua bột mì ở ngoại quốc đem về đông-dương chiếc tàu đồ Paul Lécat đã chờ đến rồi, giá bột là 4 đồng 4 cật 1 bao. Ai muốn mua hãy gởi thư đến kho quản hạt số 46 đường Amiral-Dupré, Saigon mà thương lượng.

Hiện bây giờ có 9 ngàn 7 trăm 49 bao, còn đang trữ tại hàng tàu đi biển. Những người cần dùng bột phải lo mua trước khi cuối tháng.

ÂU-CHÂU CHIẾN-KỶ
(Histoire de la guerre européenne de 1914. (1) (D'APRÈS LE COURRIER D'HAIPHONG))

II

Ngày mồng 4 août. — Các báo chương tại Paris nói nước Hồng-mao tinh can dự vào đàm giặc này. Quan đại tướng quân Sir John French cai đạo binh mã-kị hồng mao đặc phong đại tướng quân chương quân các đạo binh ra trận. Quân Autriche xáp trận với quân Sa-bi tại rạch Drina. Quân Sa-bi đem qua ranh Autriche mà quân này cự đưng không thối.

Ngày mồng 5 août. — Nước Allemagne hạ chiến thư cho nước Belgique và nói mình có ý loãn đất ấy làm đường qua Pháp-địa. Hoàng-đế Nga-la-tư hiểu-dụ quân linh phải vì lòng nhiệt thành ái-quốc mà đến vấn tội lũ Allemands.

Ngày mồng 6 août. — Nước Turquie động binh quan thủ tướng Joffre đặc phong Đại-trưởng-quân chương quân các đạo binh langsa ra chiến trường.

Quân Allemand xâm lăng crong giái Đại-pháp gần chỗ Cirey, và xapháo vào đồn linh langsa tại Petite-croix ở giữa ranh hai nước

Quân Allemands xâm lăng quân Luxembourg nước Allemagne và các nước đồng minh vô trận. Bá tánh bên nước Hồngmao vui mừng khoái dạ vì binh linh nước mình sang phạt nước Allemagne.

(1) Coi lại Lục-tính-tân-văn số 339 trang thứ 1.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình Lục-tính-tân-văn giùm

văn giùm

Nước Nhứt-bồn chịu giữ Trung-lập.
 Ngày mồng 7 aout. — Chánh-phủ
 Nhứt-bồn tỉnh ra mặt giữ trách nhiệm
 giao ước với nước Hồng-mao. Nước
 Allemagne ép nước Italie phải bỏ sự
 trung-lập đặng đánh phụ với mình
 theo lời giao kết. Nước Italie tấn
 thối lưỡng nan phân phần bất nhứt.
 (Còn nữa)

VẠN QUỐC CÔNG PHÁP

(Droit International)

KHOẢN THỨ II

(Tiếp theo)

Điều thứ 12. — Phạm quân phủ-lỗ
 nào mà được phép tự do ra ngoài, thì
 phải tuân theo lời thề, nếu sau trái
 lời mà cầm đồ khi giới cự địch với
 nhà nước địch quốc. hay là trở cự
 với nước đồng-minh của nước địch-
 quốc ấy, thì tên phủ-lỗ ấy, chiếu
 mạn pháp, sẽ phải mất hết quyền lợi
 tự do, và phải giải đến cho tòa xử.

Điều thứ 13. — Những vị nào từng
 quản ra quan chiến, không có ý giúp
 ai, như các kẻ báo-quân, phòng-sự-
 viện, và các người chủ-bút báo-
 chương, bắt hạn mà bị phải bên
 địch-quốc bắt được, nếu bên địch-
 quốc xét có bằng cứ phải đem cầm
 tù, thì cũng phải cấp phát trong
 hướng, và đái theo một luật với quân
 phủ-lỗ, mà các vị ấy phải tương ra
 cho nước bên này thấy cái giấy phép
 theo đạo binh của nước nhà đã ban
 cho.

Điều thứ 14. — Trước khi khai chiến,
 thì mỗi nước đánh nhau cùng nước
 vô can, phải lo lập một sở riêng để
 báo tin tức về những phủ-lỗ. Sở này
 để lo phúc đáp về những khi nước
 khác muốn hỏi tin tức gì, và có quyền
 lãnh thơ từ nói về phủ-lỗ bị giam cầm
 nơi nào, dời đi về hướng nào, ai
 được phép theo lời đoán thệ mà đặng
 tự do ra ngoài, việc dời tù hai nước
 làm sao, ai thoát ngục, ai vào nhà
 thương, ai đã tử vong, cùng các tin
 tức khác cần phải biết để chép vào
 sổ lý lịch của mỗi tên phủ-lỗ.

Sổ thông tin ấy phải sắm cho mỗi
 tên phủ-lỗ 1 tấm bài-chỉ (carte) trong

ấy biên số hiệu lính ở tù cho đủ tành
 danh, chữ trước, niên canh, binh
 ngạch, ở về cơ nào, thương tích
 nặng nhẹ làm sao, và ngày tháng bị
 bắt, cùng bị thương bị tử bị tù, v. v

Khi bãi chiến, thì sổ thông tin sẽ
 giao giấy lý lịch của các tù ấy về trả
 cho bốn quốc của họ.

Điều thứ 15. — Những hội tư-cấp
 các phủ-lỗ, đã chiếu theo luật nước
 mà lập thành ra đặng để bác thi tế
 chúng, thì những nước đánh nhau
 phải lo bảo hộ cho đặng hết, cái
 tách nhậm và để cho người ta làm
 việc phận sự, song cũng chiếu theo
 hạn định và luật phép chánh trị.

Vậy hai nước đánh nhau phải công
 nhận các vị thừa phái của hội tế cấp
 sai đến nước mình cho đặng bố thí
 trong các nơi giam tù.

Những người thừa phái ấy, phải
 lãnh phải-thông-hành nơi Chánh-
 phủ, và phải viết tờ cam đoan rằng,
 mình sẽ tuân theo luật, tuân thành,
 không dám làm chi trái phép mà
 sanh chộn nhộn trong nước mình
 sang trú ngụ.

(sau sẽ tiếp theo.)

ÂU MỸ TÂN VĂN

(Nouvelles d'Europe et d'Amérique)

歐美新聞

Quan Nãi-mộc đại-tướng Nogé ở
 Nhứt-bồn, có lời tiên tri từ 10 năm
 trước.

Nhứt trình Gazette del popolo có thuật lại
 lời nói của quan Nãi mộc đại-tướng ở Nhứt-
 bồn hồi Nga Nhứt đánh nhau ở từ thườn.
 Ngái có đàm đạo với các quan vô biên, và
 các ông ở báo quán theo xem chiến cuộc
 mấy lời rằng:

Tôi tưởng chắc trên địa cầu sau này
 còn thấy hai lần giặc dữ nữa. Trước hết
 giặc thì ở Âu-châu, làm cho Langsa và alle-
 mand hai bên gây chuyện oán thù, và làm
 cho Hồngmao cũng allemands phải sanh
 chiến đấu

Nước Langsa và nước allemande sẽ đánh
 nhau tại nước Belgique, có lẽ gần làng
 Waterloo, vì nơi đó đồng đất mềm mòng,
 mới đủ cho quân hai nước tích thảo đồn
 lương, bãi binh bố trận.

Còn tại ranh Langsa và allemand, hiện
 bây giờ có đật pháo-đái, đồn lũy rất là giới
 nghiêm, cho nên hai bên cũng khó mà

viết cảnh nhau được. Nhưng tôi cũng chắc
 rằng, Langsa thì đuổi được quân allemand
 trên bộ, Hồngmao thì đuổi được quân alle-
 mand dưới thủy; khi tàn chinh chiến rồi,
 thì sau Âu-châu mới là đại-dồng, các nước
 van minh sẽ hiệp nhau kết nghĩa bang-
 giao, thông tình quốc-tế, mà lo sự văn-
 minh tấn hóa, cùng hưởng cái phước bình
 hòa, và lo chỉnh đốn những điều bất thuận
 nhơn tình, cho khỏi tổn hại sanh linh.

Lời tiên tri hai đăm giặc nay đã có
 một rồi; còn lại một đăm nữa là Nhứt-bồn
 sẽ đánh với Huê-kỳ tại biển Thái-bình-
 dương, nhưng kết cuộc Nhứt thắng mà
 Mỹ bại.

Ấy là lời tiên tri của quan Nãi-mộc nói
 cách nay đã 10 năm, mà ứng nghiệm được
 một điều thứ nhất rồi đó.

Hoàng-đế allemand tỉnh ăn yến tại Paris

Binh Belges bắt được quân allemand
 thì khản trong túi áo có gặp được
 những thơ từ quan trên thông tư cho nhau,
 hỏi sẽ tram nghỉ nơi-mò, vì họ nói từ ranh
 bắc xuống Paris để nhự phá trúc, đi đạo từ
 lược mà chơi cũng tới! Yên Hoàng đế alle-
 mand tin chắc rằng: binh allemand phải
 tới tại kinh-đô Bruxelles ngày mồng 3 aout,
 mà ngày mồng 5 thì tới thành Lille (trong
 nước Langsa ngày 11 là ngày Hoàng-đế
 allemand tỉnh đưa thiệp mời bá quan van
 vô hội yến tại giữa thành Paris.

Than ôi! vậy mới là xôi hồng hồng
 không!!

Các phi công đầu tháng. — Có tin tại
 thành Paris nói rằng: Có một máy bay
 Langsa bay đi do binh tinh bên địa phận
 Lorraine bắt thỉnh linh gặp 2 cái ballon
 allemand rượt theo, thì máy bay Langsa
 quả bắt địch chúng nên phải bay về xuống
 trại binh đặng như lộ binh an.

Một máy bay allemand bay qua trại
 quân belge mà thám tinh cảnh, bị 2 máy
 bay belges rượt theo, thì máy bay alle-
 mand liền phải trở về.

Tin ngày 15 tại thành Londres nói có một
 cái ballon allemand đang qua lại trên không
 trung, thuộc về địa phận Nancy, lúc thì
 một vị phi-công rượt theo kịp, thường cho
 một viên trái phá, ballon liền phải tương
 xuống đất như giấy bay từ mành.

Có tin tại Paris nói có một phi công
 Langsa gặp 2 máy bay allemand đang bay
 ngang hâu-teau-Salin, liền bay lên trên 2
 máy bay đó mà liên trái phá xuống nhằm
 cả 2 máy bay rớt xuống tan-như tro.

Binh Belges thiết là can đảm. — Nhứt
 trình « Matin » thuật rằng: Hôm đêm
 thứ ba ngày mồng 4 aout binh allemand
 lấy hết binh sanh chi lực mà hãm các đồn
 tại thành Liège trót 2 ngày mà vô nan địch.

Vấn trước khi bước chon vào đất Liège,
 quân kiên can này khinh đề tướng sĩ bel-

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tỉnh-tân-văn giùm

ges như loài bạc nhược nội hễ muốn nhập thành thì dễ như trở bàn tay. Ai để tôi đó thấy súng liên thanh và súng đại bác trong đôn bắn ra như mưa, binh allemand bên phải kinh tâm mà thôi, từ bữa nay mới rõ binh thơ trận đồ đã lập tinh khi trước đã vô dụng, nhưng chúng nó cũng đánh liều, kéo nhau áp tới đồng như kiến cỏ, dặng hăm thành chẳng biết mấy lần mới xong.

Vậy mà tướng sĩ belges đều tráng lệ cang đảm như cẻ hồn thần địch khái, xin kháo quan hãy đọc chuyện hăm thành sau đây mới rõ.

Nối ngày thứ hai mồng 3 août, binh allemand một tốp kéo nhau đi xuống hướng đông-bắc thành Liège, còn tốp họ thẳng về hướng nam vậy bờ hữu sông Meuse là nơi có nhiều đồn lũy như đồn Barchon, bên mặt bắc, đồn Evégnée, đồn Fléron, và đồn Chaud-fontaine ở về mặt đông, đồn Emboourg và đồn Boncelles ở mặt nam.

Binh allemand xông vào từ hướng tinh bắc cho được các đồn nội đêm thứ 3 rang mặt thứ tư. Song mặt nào cũng kiên bẻ vững vàng, thân giữa các đồn kiên lại có những đồn nhánh dặng chặn những quân nghịch đi lạc lối, xung quanh mỗi đồn có tri súng đồng, tướng sĩ đều rình núp các nơi rất kín làm cho quân giặc không biết lấy đầu làm bia mà bắn lại, bởi vậy khi binh nó áp lần tới do nơi làm bia mà bắn, thì bị gập mấy đồn nhánh xô đại bác ra tiếp với các đồn chánh, nên những quân đi sẵn vào vòng đồng liền từ thương ráo.

Vấn có chỗ kêu là Herve nơi quân giặc lấy làm táp thể mà điều binh qua ngã ấy vì có hào hố nhiều để mà ẩn núp cho dễ vào đồn khỏi bị đạn bắn nhảm. Tuy họ nghĩ vậy mà quân lính họ cũng không khỏi tổn mạng nhiều lắm. Tối lại chúng nó thừa đêm tăm tối mới bừa tới gần mặt đồn. Thình lình hòn trái phá trong đồn bắn ra làm chúng nó phải hao quân chẳng xiết còn lại bao nhiêu thì chạy loạn, hàng thất ngũ, tặc thì có súng liền thỉnh bắn tiếp day trời van đất.

Binh liên phương allemand vừa hao bót thời có đạo binh thứ 7 allemand tiếp viện liền, hai bên bắn nhau lửa van sáng trời. Binh belges kiên tâm tri chí cố thủ cả đêm, tuy mắt không thấy gì trước mặt mà cũng xa pháo qua lại xem như trời chớp nháy ban đêm. Sáng ra thấy thây chết nằm trạt đất như lá rụng.

Binh allemand quyết hăm cho dặng đồn Barchon ở mặt bắc vì là chỗ điều bát binh tiếp viện. Tại đó có hai đội binh belges liền hiệp lực với nhau ra khỏi đồn đánh với quân allemand đang dặng rồi tới hoai.

Binh belges cùng nhau thề nguyện tấn riết qua giặc mà tàn sát không còn một con đồ mới an tâm. Binh allemand thấy quân belges xông tới mạnh bạo lại bị súng bắn tới mặt liền thối lui.

Bên giặc hao binh tổn tướng chẳng biết bao nhiêu, những tướng sĩ còn sót lại liền kiểm ngã chạy mà cứu mạng một. Cơ binh thứ 7 của allemand phải nát trong trận đêm này.

Đẹp đảm này đoạn đảm khác xông tới vậy hăm thành Liège nữa, trận này lại càng gồm ghiết hơn mấy trận kia, mà binh belges chẳng chút rúng chi. Nhờ lòng cang đảm tướng sĩ nên giặc chưa hăm nổi đồn nào. Những quân lính hong-mao lộn vào allemand giả dạng lính hong-mao lộn vào hàng ngũ quân belges quyết thích quan do-đốc Lemans suốt dao binh thành Liège. Khi chúng nó vô tới sở Tham-tán (Etat-major) dân dốt không hiểu kể bèn cất tiếng lên rằng: Chúc mừng lính hong-mao!

Quan do đốc Lemans bước ra nhìn diện mạo liền hô lại rằng: - không phải, nó là quân allemand - tức thì tướng-sĩ rường súng sủi bắn chết cả 8 mạng allemand ấy.

Lúc ấy có một phi công belge trở vô thành Bruxelles là kinh đô nước Belgique báo tin rằng quân allemand kéo tới vô đánh đồn Evégnée.

Đang khi chúng nó leo qua vách, đồn liền bị súng đại bác xô ra quét sạch những quân đang leo đó. Ban đêm ban ngày chúng nó rần rần vô dặng leo qua vách đồn nhiều phen mà bị đánh đuổi ra và binh từ trận khôn kể xiết. quân belges cực nhọc quá đôi vì phải cự đương với giặc một ngày một đêm không ngớt. Mà may quá, binh belges dặc thể phần nhiều tránh khỏi đường tên mũi đạn, nên quân chết không bao nhiêu. Lại cũng nhờ sở Tham-tán khéo bày binh bố trận nên đánh mặt nào cũng thắng. Còn binh lính thì tổ lòng cang đảm lạ thường.

CỤC ĐÔNG TÂN VĂN
(Nouvelles de l'Extrême-Orient)

極東新聞

Nghĩa vụ nước Nhựt-bôn. - Khi các sứ thần nước Hồng-mao, nước Nga-la-tư, và nước Nhựt-bôn hội nghị tại thành Londres và thành Péter-bourgs (nay kêu là Pétrograd) mà định đoạt về quyền lợi các nước ấy ở miền Viễn-đông thì quan sứ thần nước Nga-la-tư có giao với sứ thần nước Nhựt-bôn lãnh trách nhiệm giữ sự yên tĩnh bên Cực-đông, nước Nhựt-liền chịu lãnh trách nhiệm ấy, cho nên nước Nga-la-tư rút hết các quân lính nga ở bên miền Viễn đông mà đem về hướng đông nước Allemagne

đặng đánh phụ với hình nga đang ra trận.

Vậy từ bây giờ cho đến mãi, giặc Âu-châu nước Nhựt-bôn sẽ lãnh phần phò cả quyền lợi nước Nga-la-tư bên xứ họ Mãn-châu.

Còn quan sứ thần Hồng-mao có làm một tờ báo cáo sau đây dặng mà chỉ rõ trách nhiệm của người Nhựt-bôn bên cực-đông làm sao. Báo cáo như vậy: « nước Hồng-mao và nước Nhựt-bôn đồng ưng hộ tri những quyền lợi hai nước ở bên miền Viễn-đông theo như tờ minh ước, và một lược cũng lo kinh nê sự Trung-lập nước Trung-hoa.

« Nước Nhựt-bôn không được khêu chiến ở biển Thái-bình-dương nghĩa là ngoài ranh biển Trung-quốc. Ngoại trừ khi có sự cần kíp buộc nước Nhựt-bôn phải điếu vô đương oai dặng mà giữ quyền lợi của mình ở biển Thái-bình-dương hay là nơi nào khác. Nước nhựt-bôn không được phụ bạc trong cuộc kiên bẻ các địa phận của người allemand. »

Giao-châu. - Có tin tại Thiên tân nói rằng hôm ngày mồng 5 août lính langsa thầu được 4 khẩu súng đồng và thuốc đạn cùng vật liệu khác tại nhà giấy xe lửa Thiên-tân.

Số binh allemand tại Giao-châu tỉnh được 2 cơ lính bắn súng liên thanh, 1 cơ lính mã kị, 1 cơ lính bộ pháo thủ và 1 cơ lính thủy pháo thủ, có 500 quân giữ đồn và 5 ngàn rưỡi lính lưu hậu công lại là 6 ngàn quân, cũng có 1 ngàn lính tinh nguyện là những người giúp việc chánh phủ hết thảy từng quan đề-đốc thủy-sư Won Valdec. Trong cửa có hơn 15 chiếc tàu trận đóng ngự.

Tình cảnh bên Trung-quốc. - Chánh phủ Trung-hoa dạy điều độ 4 cơ binh vào tại tỉnh Chi-li (Trực-lệ) và tỉnh Sơn-đông dặng giữ gìn sự trung-lập.

Nếu trong cơn chinh chiến mà quân allemand phạm tới ranh nước trung lập thì lính ấy sẽ cự đương lại hẳn hoi.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình **Lục-tính-tân-văn** giùm

án giùm

Còn dưới hải phận thì chánh-phủ cũng sai 1 đạo chiến thuyền tới đóng ngụ tại chefoo.

Viên-thể-khải có thông tư cho Lại bộ-thương-thơ 3 điều sau đây.

1° Lương dân trong nước, phải hay biết rằng: giặc này sẽ mau yên cùng ai nấy sẽ lo thủ phận làm ăn không nên đồn huyền; chánh phủ sẽ lo cuộc vay bạc-tiền cho đủ dùng trong việc nước không sao mà phải lo.

2° Các quan võ phải tuân theo chỉ dụ về sự giữ trung lập, còn về những quân lính đang phép nghĩ thì phải chiếu theo điều luật sẽ ban hành riêng.

3° Hàng bạc và các chủ vay bạc bên Trung hoa phải tâm đầu ý hiệp mà trợ lực cho nhau đừng sanh chuyện bất bình với nhau.

4° Các nhà buôn bán và công nghệ cư lo tiến bộ; chánh phủ sẽ ban thưởng mà giục tâm những nhà nghề cùng con buôn ngoại quốc trong nước Trung hoa, đặng cho việc tiến hóa bền bỉ thì con nhà nghèo mới có chỗ mà làm công kiếm tiền chi độ thế noa.

CÔNG VĂN LƯỢC LỤC

(Actes officiels)

公文略錄

NAM-KỲ SOÀI PHỦ

Gouvernement local

南圻帥府

Châu tri

Saigon, ngày 19 août 1914.

Quan nhất hạng Thống-đốc các thuộc địa kiêm lãnh Nguyên soái Namkỳ, gởi cho các Tham biện chủ lĩnh.

Thường khi có nhiều người bôn quốc bị giải qua Tòa và buộc tội theo điều thứ 153 và 154 trong luật hình dùng giấy thuế thân cạo sửa lại hay là không phải tên họ mình, thủ thiệt rằng làng bán cho chúng nó những bài thuế dân đảo và dân khiếm diện.

Việc tra xét các điều ngay gian nói trước đây lấy làm khó, nên tôi hiệp ý cùng quan Chương-lý định cho

hương chức và dân các làng hay rằng, từ rày sắp lên cuộc mua bán bài thuế thì cấm tuyệt, và nhà nước sẽ phạt tù hương chức và dân, người nào chẳng tuân thể lệ buộc mọi người đều phải có một bài thuế biên tên họ mình rõ ràng

Vậy tôi xin gởi theo đây cho quan lớn một bản yết thị, quan lớn hãy dạy d ch ra chữ quốc ngữ và dân tại nhà việc mỗi làng trong phần cai trị quan lớn, cho nhơn dân mọi người đều hay biết.

Quan Nguyên-soái Nam Kỳ rao cho cai phó tổng, hương chức làng và nhơn dân ai nấy đặng hay các điều sau này :

Một hai khi hương chức làng bán cho dân mình những bài thuế của dân đảo hay là dân khiếm diện: Luật lệ nhà nước cấm đều làm quấy như vậy. Khi trước Tòa còn phạt nhẹ kẻ bán và người mua bài thuế như nói đây; chớ bây giờ hình phạt thì định lại nặng hơn nhiều, và kẻ có tội thì bị án như sau này :

Như giấy nào cạo sửa, thì phạt ít hơn hết là sáu tháng, còn nặng lắm thì ba năm.

Như giấy khác tên họ thì phạt ít nữa là ba tháng, nhiều hơn hết là một năm.

Vậy thì tự hậu, nếu hương chức làng bán giấy thuế thân cho kẻ nạo mà không phải thiệt của nó, còn dân, người nào mà có bài không trùng tên họ mình thì đều bị phạt nặng cả hai.

Muốn cho khỏi phạm các điều làm lỗi káy giờ đây, thì nhơn dân phải đến tố cáo ngay cùng quan Tham-biện rõ, hay là đến tố cho làng đặng khai lại cho quan trên cũng được. Bồn phận dân chẳng nên khi nào chịu lãnh giấy thuế thân không phải tên họ mình.

Khi tiếp đặng lời hiệu dụ này, hương chức hội tề mỗi làng phải nhóm dân tại nhà việc mà đọc lớn tiếng cho chúng nó rõ. Sau lại còn phải dán lời hiệu dụ này tại nơi nhà công sở nữa, rồi chạy tố bẩm cho quan Tham biện biết rằng mình đã hi hành lời dạy trên đây.

— Anh Ba ! anh hút thuốc điều hiệu “ DOLLAR ” đó phải không ?

— Phải, chủ tao ưa nó lắm... mà tao cũng ưa nó vậy !

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình Lục-tỉnh-tân-văn giùm

CHUYỆN ĐỜI NAY

Ba người Mãn-châu

Có ba anh Mãn-châu kia: anh thứ nhất thì hay bàn chuyện văn minh, anh thứ nhì hay ngâm vịnh, anh thứ ba đạo đức. Bữa nọ anh văn minh gặp anh ngâm vịnh, mới hỏi rằng: « Thời đời này, văn minh tấn bộ, có tư lập, đèn tự do, khí cầu khí xa, đầu đầu cũng đua nhau mà tìm phương tiến hóa; sao anh cứ còn giữ theo thói cũ lệ xưa, áo dài quần rộng, ngâm vịnh tới ngày, mà chẳng sợ bàn nhơn sĩ tiểu? » Anh ngâm vịnh kia cười chúm chím mà nói rằng: « Vạn vật tịnh quan giai tự đắc, từ thời giai hưng dữ nhơn đồng; anh không biết đó mà thôi, chớ hề là vô sự tiêu thần tiên, ước sự thiên tử hô lai bất thường thuyên hưởng gì anh mà xen vào nơi sự nghiệp của tôi sao đặng! » Anh văn minh tức giận mà nói lớn lên rằng: « Ngâm vịnh như anh, mà anh chưa đọc bài fable « con ve con kiến » của ông la Fontaine hay sao? mà anh hãy còn múa mỏ khoea môi như vậy? Anh hãy coi lấy tôi đây thì anh rõ: Áo quần như vậy! giày nón như vậy! Tiền biếu là chừng nào? » Nói rồi lại lấy một miếng thuốc xi gà hút trước mặt anh kia, cho anh kia biết mình là văn minh cực điểm! Anh ngâm vịnh thấy tịch cảnh như vậy cũng có hơi giận, nên xúc tình mới ngâm: « Văn minh lão nọ văn minh cũ, tiêu khiển vài câu ấy thú vui... » Ngâm chưa hết bài, anh văn minh đã nổi tam bành, tinh xách ba-ton mà đánh. May đầu chủ đạo đức nọ thỉnh liah chạy đến khuyên lớn mà bảo rằng: « Nhân! nhân! nhân! trái chủ oan gia tung thủ lãn. » Vừa nói vừa đan hai người ra hai đường « Nhiều! nhiều! nhiều! thiên tai vạn họa nhất tề tiêu. » Lại nói rằng: « Một sự nhin là là chín sự lành: hai anh làm như vậy, chẳng trái đạo đức làm ả? Vậy chớ hai anh cải thiện đàng địa ngục chỉ

mà nóng như vậy? Thời thiên ác đáo đầu chung hữu báo... » Nói chưa dứt lời, bỗng đầu trời xán xuống một cây mưa thiết lớn; ba anh lật dật chạy đi kiếm chốn mà núp. Anh văn minh kia vừa chạy vừa nói rằng: « Hồi tôi ở nhà tôi có coi Baromètre, tôi biết bữa nay sao cũng mưa » Anh ngâm vịnh ướt loi ngoi, mà sự nhớ đến câu thơ cũ mới ngâm: « Khuyên với hành nhơn đừng trách ướt, miễn cho nóng họ hết kêu khô. » Chủ Đạo đức kia cũng vừa chạy vừa nói: « Thời vũ giáng! Thời vũ giáng! » Ba chú chạy vô đến quán một ngắt ngoi, mỗi chú lấy một cái gối nằm đó chờ tạnh, rồi đều đánh huỳnh-lương một giấc.

Hay đầu giặc ngủ đương êm, bỗng thấy quỷ dạ-thoa đem trát Diêm vương cho đôi ba anh đều, xuống phao xét. Ba anh lập tức vãn linh theo quỷ sứ, thăng xuống âm cung hậu cứu. Đi dọc đàng, trông thấy lâu sơn cát tía, thị tình phồn ba; anh văn minh chắc lười mà rằng: « Thời là văn minh cảnh tượng! » Một đờ đờng lại thấy cỏ thợ sơn hồ, thảo ba thành mậ; anh ngâm vịnh động tình hứng cảnh mới ngâm: « Nước chảy rơ reo tùy nẻo, gió đàn nhẹ nhẹ dờ dờng thình » Qua khỏi khúc đó, vừa đến trước cửa đền vua, điện bệ nghiêm trang, áo xiêm rực rỡ; khi ấy chủ đạo đức mới gạt đầu mà than rằng: « Nghiêu Thuấn khi tượng! » Ba anh đương nghĩ tới nghĩ lui, vừa có người ra truyền cho vào qui trước đơn trì mà đợi lệnh. Vua Diêm-vương phán hỏi: Ba tên này cải lấy sự gì, om sòm trên đờng thế, mà chẳng cho quả-nhơn ngoi? Ba chú kia tâu hết đầu đuôi mà cuối lay xin Thành-hoàng dung thứ. Vua lại phán hỏi họ tên, anh Văn-minh tâu rằng Chúng tôi đồng tông với ông, Ba-thành-đốn, kêu ông Ba-lí-đa bằng ông sầm, tên gọi Ba-ba, đạo hiệu là Rửa-mốc ». Anh ngâm vịnh tâu: « Dòng dõi thì gia nổi nghiệp nhà, cháu con Lô, Lạc, Tạ, Trầm, Ha; môn lo ngâm vịnh nào tên họ, ba vận nhờ ơn đờng hải hà. » Vua nghe vậy cười ngắt

Thứ rượu này hay bổ nguyên khí. Trừ hàn nhiệt, Thêm sức cho trai tráng. Đờn ông và đờn bà. Làm cho thân thể ngũ tạng lục phủ thanh. Giúp cho mau có con. Cách dùng: Rượu thuốc này nó làm cho trở nên một môn thuốc như hạng, tuy có dùng Quinquina làm cốt mặc dầu, chế rượu này là một môn khai vị. Uống nó rất thanh tao. Mau thấy hiệu nghiệm hơn các thứ thuốc khác.

KHẢ KỶ
 Muốn cho khỏi làm lạc mà thiệt hại cho chủ qui khách thì hãng Dubonnet này này hiệu rằng: Rượu hiệu Dubonnet này là rượu bổ nguyên khí, có dùng thuốc Quinquina làm cốt mà Hãng thay mặt cho bốn-hiệu tại Nam-kỳ, và Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mạn là
Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
 đờng Kinh-lấp, môn bài số 68, SAIGON

Thuốc diều hiệu này Bao xanh, đã to mà lại vẫn chắc. Có dán cheàng một rêu giấy trắng ngoài bao. — Hút nó thì được toại chí tiêu diều khoái lạc. Hiệu thuốc này là một hiệu rất hên, mà qui thấy cũng phải tránh.

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
 CHỜ VÀO XỨ BÁN
 ở đờng Kinh lấp môn bài số 68, SAIGON

...-vấn giùm

Mỗi nhà thơ giấp thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tinh-tân-vân giùm

mà phán rằng : «Nước đã đến trón, mà hãy còn ngậm vịnh!» Chú đạo-đức kia tâu rằng : « Muốn tâu Bệ-hạ, chúng tôi cũng con dòng của giống, lịch đời trăm anh, thân tộc cùng ông Mạnh đức-tur-cưu, cháu năm mươi đời của thầy Mạnh-tur, cha mẹ tôi thấy tôi đạo đức hiền từ, nên mới đặt tên* tôi là Mạnh-đức » Diêm-vương nghe mấy chú nọ tâu đôi nhiều đều trở trêu bên truyền cho tư-vấn đem sổ bộ ra lục thì rõ lại chú văn mình mới sấm áo quần hôm kia, tính đi học tân học, nửa đường vừa gặp anh ngậm vịnh, còn anh ngậm vịnh thì mới học thuộc lòng mấy bài thơ cũ, tính đi kiểm bạn mà đối tửu ngâm thì. Chú đạo-đức mới học vài tờ Minh-lâm thấy chuyện như vậy cũng muốn làm cho rõ trang đạo đức. Vua xem thấy lý lịch ba anh như vậy nửa cười nửa giận bên đôi bút chỉ mà phê một tờ ngự án như vậy :

* Ba tên này mạo nhận thành hiền

« làm thân thích, lễ đành muôn dặm, « đây xa ; song quả nhờn mỡ lượng, « hải hà, kiết một án tội tình minh, « bạch :

« Chú ngậm vịnh ngêu ngạo tự đại, « hội văn minh không lo bươn chải, « theo thời, óm năm văn bảy chữ, « ngậm nga, không giữ phạm quốc, « dân nghĩa vụ. Và lại lăm lức trêu, « hoa gheo nguyệt, làm cho bại tục, « thương phong ; luận theo luật chỉ, « công, tội trug trọng trị. Song vì bởi, « chấp mè bắt ngộ, trượng trăm hai, « sơ thứ tưng khoan ; nhược bằng, « cụu thái bất thoan, trượng bát bách, « đồ tam thiên lý.

« Tên đạo đức khi có hồ mi, mươn « thành hiền hoặc chùng đối dân ; « miện Châu, Trinh lòng thú dạ lang, « giả đạo đức treo dê bán chó. Song « xét chút công gan tặc, thấy đầu « tranh có dạ bài phân ; y theo, mặt « luật tưng khinh, trượng tứ thập tội « thành ung đặc.

« Sách có chữ tùy thời biến dịch, « gả văn-minh cũng dáng khoan dung ; « song văn-minh có hình thể có tinh « thần, tinh thần lập hình thể mới « tùy chi uhi lập. Nay gả vụ đều « trang sức, đổi ào xiêm mà gọi mặt « văn minh, thể là ếch giếng xem trời, « như vậy chẳng uống công đèn sách. « Huống chi gả tánh khí lung lằng « ý mình hiệp chúng, việc phải chẳng « lấy lời nghi luận, saợ cả gan nhĩ « nhược lằng cường. Nghiệm ra cho « chi đáng chi công, tội như vậy khoan « dung sao phải ; vi nghi lại lăm lóng « nhiệt ái, thầy kẻ mè chỉ yê cũng « nên khen Quả-nhon thì quân đại « chi an, trượng nhi thập thực ngân « ngũ lượng' »

Trời vừa mới ngọt cơn mưa, chú quân lại thức ba anh dậy. Thức dậy bơ thờ, lăm lóng ngao ngán ngậm nghi hồi lâu, lìm lìm đi mất.

TRÍCH CẨM TẠP BIÊN

(MÉLANGES LITTÉRAIRES & SCIENTIFIQUES)

NGUYỄN TRAO KHAI CƠ CÔNG THẦN LIỆT TRUYỀN

Les hommes illustres de la dynastie des Nguyen

2 - Lê-văn-Duyệt (Tục biên)

Từ khi Lê-văn-Duyệt đã đánh đợc thủy quân của giặc, lại đem quân lên bộ mà đánh cũng quân giặc tại cầu Đông-giang cùng Tân-hội, thắng luôn mấy trận, bắt được đờ-đốc giặc là Nguyễn-bá-Phong, bèn dập đồn Tân-hội mà hiệp binh cùng đạo binh Văn-son.

Tướng giặc là Võ-văn-Dông đã phải mất thủy đồn, mới chạy lên mà hiệp binh cùng Quang-Điền, nên vậy thành rất là cấp bức binh-vua hết sức công thù mà cũng khôn phương giải cứu. Vua bèn cho đòi chư tướng đến thương nghị, thì ai ai cũng đều tâu rằng : Tướng mạnh binh róng của quân giặc đều đem vào đây mà vây thành Bình-định, thì chắc là chúng nó phải bỏ Phú-xuân không hư ; và lại bỏ nơi kiên cố, mà

dánh chốn sơ phòng là trong binh pháp thường dùng Vua nghe tâu như vậy, mà lại xét thương tướng sĩ trong thành không nỡ bỏ mà đi, nên mới phán rằng : « thà là mất thành trì, chẳng thà mất trang lương tướng » Người cứ dụ dụ hồ nghi không quyết ; Văn-Duyệt lại tâu : « Binh gia chẳng là thần tốc, kẻ mưu phải cho quả đoán ; nay như cứ chầy ngày ở đây, thì quân ta mòn mỏi, mà khó nổi nên công. Chi bằng đem quân lấy đợc Phú-xuân, thì Bình-định tự nhiên cũng là giải cứu, mà cớ trông thì xe, vẫn là một thể. » Vua nghe mấy nhiều lời, mới là nhứt định ; bèn thăm lo mưu kế tấn binh, và truyền cho Nguyễn-Thiên ở lại ngăn ngừa quân giặc.

Khi ấy vua quân suất thủy binh, thẳng đến Phú-xuân, lại truyền cho Văn-Duyệt cùng Lê-Chất đem binh đi trước. Vừa đến cửa Tư-hiền, thì có Phu mã giặc là Nguyễn-vân-Trị cứ giữ lấy mấy đèo núi ở ngoài biển, ở trên cao mà bắn xuống, từ giờ thìn đến giờ dũ, binh của vua từ thươngng rất nhiều. Văn-Duyệt tính cùng Lê-Chất rằng : « Giặc nay giữ lấy nơi hiểm yếu, ta khôn

lẽ tranh phong ; bằng nay chẳng dùng mưu tập hậu thì chắc là không hơn chúng nó. » Nói vậy bên ban đêm đem quân cùng hai chục chiếc chiến thuyền treo qua bãi cát rồi vào trong sông. Giặc ngờ là viện binh nên không phòng bị ; binh của vua trước sau giáp đánh, tặc chúng vỡ tan, đuổi đến sông Trìn-hà bắt sống tên Trị, còn lũ nó là Phan-vau-Đặng cùng năm trăm người đều đến hàng phục. Văn-Duyệt đem quân đến cửa biển Thuận-an mà đánh phá quân giặc rồi kéo thẳng lên Phú-xuân ; chúa ngự Nguyễn-quang-Toàn chạy ra bắc, binh vua khôi phục kinh-thành, thiết là công nên trong đại.

Trong khi binh vua kéo ra Phú-xuân, tướng giặc Trần-quang-Điền mới khiến tư-khẩu giặc là tên Định đem binh năm ngàn đi đường sơn lộ, lên ra cứu viện, lại bị quân sơn man ngăn trở, nên đi vừa đến Cao-đồi thì binh vua đã khôi phục Phú-xuân trước vài ngày rồi ; vua mới truyền cho Văn-Duyệt cùng Lê-Chất đem binh chặn đánh, tên Định thua chạy vào rừng mà chết, tướng giặc là Lê-văn-Từ bị bắt.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình Lục-tính-tân-văn-giùm

... thời biến dịch,
... đăng khoan dung;
... có hình thế có tình
... lập hình thế mới
... Nay gả vụ đều
... no niềm mà gọi mặt
... ếch giếng xem trời,
... công đèn sách,
... lãnh khi lung lằng
... việc phải chẳng
... an, sao cả gau nhĩ
... Ngẫm ra cho
... tội như vậy khoan
... nghĩ lại tâm lòng
... kể mà chỉ về cũng
... nhơn thì quân đại
... nhĩ thập thực ngân

HIÊN

ngọt con mura, chú
... anh đây. Thức đây
... ngạo ngán ngăm
... tím đi mắt.

ng nay chẳng dùng mư
... không hơn chúng nó.
... em đem quân cùng hai
... huyền trèo qua bãi cát
... Giặc ngợ là viên binh
... binh của vua trước
... chúng vỡ tan, đuổi đến
... sống, tên Tri, còn lũ nó
... cùng năm, trảm người
... Van-Duyet đem quân
... an mà đánh phá quân
... lên Phú-xuân; chúa
... Toàn chạy ra Bắc, binh
... thành, thiết là công

vua kéo ra Phú-xuân,
... bang Diêu mới khiến tướ
... đem binh năm ngàn
... ra cứu viên, lại bị
... trở, nên đi vừa đến
... đã khôi phục Phú
... rồi; vua mới truyền
... Lê-Chất đem binh
... thua chạy vào rừng
... Lê-vân-Từ bị bắt,

còn quân sĩ bao nhiêu thầy đều hàng phục.
Khi vua nghe tin thắng trận, gởi tờ chiếu
thờ khen ngợi và ban cho hai ngàn lượng
bạc, mà truyền thâu quân trở lại.

Vân-Duyet đem quân trở về, vua lại khiến
Lê-vân-Duyet, Lê-Chất, Tống-viết-Phước
lãnh binh trở vào cứu viện thành Bình-
định. Khi mới tấn binh vua ban cho Vân-
Duyet trống chiến-cờ cùng ống hiệu-đồng
để truyền khiến chư quân. Đem binh vừa
đến huyện Trà-khúc tỉnh Quảng-nghia, rồi
thay Tống viết-Phước gặp giặc giao phong
mà phải bỏ mình tại trận. Kế lấy Vân-
Duyet Lê-Chất đốc quân thẳng tới hết sức
chiến công, quân giặc mới trở lui, bèn
đổi theo bắt được tướng giặc là Nguyễn-
vân-Khôn. Hồ-vân-Từ và hơn ngàn quân
sĩ. Rồi đem binh đến đóng đồn tại huyện
Thanh-hảo. Vân-Duyet lại đưa theo triển
núi đắp một cái lũy dài xuống đến cửa
biển Mỹ ý, mà cư thủ cùng tướng giặc là
Từ-vân-Chiên; rồi lại thừa cơ đem binh
ra đánh, bắt được tướng sĩ binh trưởng
khí giải của quân giặc kể đã không xiết.

Vua nghe tin rất đẹp lòng, bèn ban cho
quân sĩ một ngàn lượng bạc, và phong
trước quân công cho Lê-vân-Duyet. Lúc này
Võ-Tánh cùng Ngô-tùng Châu đều đã tuân
tiết. Tướng giặc Trần-quang-Điền chiếm
cử Bình định, phân binh đóng đồn các nơi
hiếm yếu; còn Văn-Thiên điều bắt bộ binh
đóng đồn tại núi Văn-sơn, binh Lê-vân-
Duyet, Lê-Chất, đóng tại Thanh-hảo, hai
đường chưa tiếp nhau; mà tỉnh Bình định
lại thất mùa, còn thuyền chở lương Gia-
đinh, thì bị ngược gió ra chưa tới, nên
quân của Văn-Thiên thiếu ăn, Văn-duyet
bèn đem một vạn năm ngàn vuông lương
của quân mà cho quân Nguyễn-vân-Thiên,
nên mới khỏi đói. Kế đó Lê-vân-Duyet nghe
ngay chúa Nguyễn-vân-Toàn cử đại binh
vua đánh gần sông Linh-giang, mới gởi sứ
tâu rằng:

«Hiên đương lúc này, quân giặc ở Bình-
«Tĩnh tôi lui không nẻo, lương thảo đều
«nhờ có Quỳnh-nhơn; mà Quỳnh-nhơn mắc phải
«thiên tai, cơm thua gạo kém, chúng nó
«lại hoành hành bạo liệt, hơn chúng
«tư ta. Chúng tôi trộm nghĩ, đâu có thành
«vàng ao lửa, mà thiếu thảo lương, cũng
«không phương cự thủ; huống gì vài huyện
«Quỳnh-nhơn mà hay bền giữ. Như vậy nên
«chúng tôi tưởng rằng nay mai nó cũng
«đánh liều một trận tại Quảng-nghia mà
«tình việc của may. Vì lại chúng nó là
«quân cùng khẩu, thì tướng sĩ đều thấy
«liều mình; bằng nay đem binh vào đánh
«đánh thì chắc hơn, mà lại sợ e quân sĩ
«không được vạn toàn; chỉ cho bằng hao
«sâu lũy chắc, chờ khi chúng nó đóng
«điền, rồi sẽ lập mưu mà đánh, thì chắc
«được toàn thắng. Song nay chúng tôi còn
«lo một nỗi Linh-giang, chưa hay quân giặc
«động tịnh thế nào, nên xin sai Lê-Chất

«hiệp cùng Nguyễn-vân-Trương đem binh
«ra đó ngăn ngừa quân giặc. Còn một mặt
«này tôi xin hết sức dõm dưng; quyết
«chẳng cho quân giặc qua khỏi Thanh-
«hảo một bước.»

Vua xem biểu rồi, lấy làm khen ngợi mà
đự rằng: «Quang-Toàn là đứa bại binh,
«trong một hồi trống thì đã vỡ tan; chỉ
«đầy Quang-Điền cùng Văn-Đông chiếm cứ
«Bình định thì chẳng nên đề cho chúng
«nó dấy dưng. Nay binh ta hai nẻo giáp
«công, mà Văn-Sơn thì ta đã giao ch. Văn-
«Thiên điều khiển; còn quân Thanh-hảo
«phụ có nhà người. Vậy hai người nên hết
«sức toan lo, liên bề công thủ; ngõ hầu ta
«khỏi lo âu. Còn Lê-Chất cùng Nguyễn-
«vân-Trương thì nên lưu lại, đừng trừ cho
«xong lũ giặc gần tan. Thế thời các người
«nên ra sức chiến công, mà trừ khử cho
«yên quân dư nghiệt.»

Qua mùa đông tướng giặc là Từ-vân-
Chiêu đến xâm phạm đồn Mỹ-ý, Văn-duyet
sai Trinh-ngọc-Tú ra đánh, mà mình lại
đem binh chặn đánh, quân giặc phải vỡ
lập.

Từ khi Tống-viết-Phước tử trận, thì Văn-
Duyet mỗi khi hành quân, đều dùng theo
quân pháp mà trị tội, chẳng chút khoan
dung; còn mỗi khi thắng trận, bắt được
giặc bao nhiêu thầy đều tru lục, mà bảo
rằng ta tế cho ông Tống-công. Vua nghe
như vậy, sợ nổi nhiều phen lau sát, nên
mới sai người đến chôn hành quân mà
khuyến bảo răn dè Lê-vân-Duyet.

Mùa xuân năm nhâm-tuất (1802) Lê-vân-
Duyet hiệp binh cùng Nguyễn-vân-Thiên
đến đánh thành Bình định, tặc chúng thấy
đều xếp vô. Qua tháng ba trong thành hết
lương, Quang-Điền cùng Văn-Đông ban
đem đem quân chạy vô rừng mà trốn;
Văn-Thiên đuổi theo hàng phục chúng nó
hơn ba ngàn người. Đến lúc này binh vua
mới thâu phục được thành Bình định. Rồi
lệnh cho đòi Lê-vân-Duyet cùng Lê-Chất
đem quân trở về, mà truyền cho Nguyễn-
vân-Thiên lưu trấn.

Trận này Lê-vân-Duyet hết sức binh sanh,
chiến thắng công thủ, gần một năm chầy
mới thâu phục được thành Bình định. Khi
mới thâu quân trở về, vua yền hũy giầy lâu,
lại ban cho áo mào; thiết là trọng vọng
đương thời, oai danh khắp trong triều
ngoài quân.

(Sau sẽ tiếp theo.)

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredon. - SAIGON

MẸO BẢNG CHỮ QUỐC-NGŨ, được
thầy Mossano biên dịch, sách thầy mẫu thao
việc dạy dỗ nên chọn sách của ông Larive và
Pravay mà dịch ra.

Giá 1fr.60
Tiền gửi. 0fr.08

TRUYỆN MỚI RA

Tiền căn báo hậu

(Le comte de Monté-Christo)

Hay và thú vị lắm, mỗi tháng in ra một
cuốn: cuốn thứ nhất in rồi giá là . . . 0\$30
Saigon, Lục-tỉnh tiền nào cũng có bán.
Hãy mua mà xem cho loại chi!

THẮNG BÌNH THIẾT DƯỢC

(Le fer qui fait vaincre)

AI có mắt màu xanh xao thì nên dùng
thuốc Dragées Rabuteau mà uống thì chắc
khỏi bệnh, chẳng sai. Có lẽ khi chưa khám
quan cũng đã chẳng biết huyết-cần là gì?
Huyết-cần này hề có hư, hoặc thiếu, mà
dùng thuốc Dragées Rabuteau mà trị nó,
thì mau lành bệnh vô hồi.

Khi nào đau mắt màu thì huyết-cần thiếu
hơn hồi khi còn mạnh giỏi, bèn trở nên đột
đột làm cho người bệnh phải tiêu tụy mà nhỡ
đầu luôn luôn.

Có khi bệnh mắt màu nó gạt nhiều người
đơn bà. Khi không vụt mất tháng. Họ tưởng
là có thai, chờ không đẻ trong mình đau.
Gặp lúc như vậy cũng khá dùng thuốc
Dragées Rabuteau mà cho người bệnh uống.

Hễ có gặp người đơn bà nào mắt mày
xanh xao, yếu ớt, buồn bã, làm việc gì
cũng chẳng đặng thì hãy khuyên họ dùng
thuốc Dragées Rabuteau mà uống thì, siêng
nâng vui vẻ, chẳng lo đau đầu chi nữa.

Con gái mới có chồng thường hay có bệnh
này, vậy kẻ đứng làm cha mẹ hãy coi chừng
cho con cái.

Đây, tôi nhắc lại một điều là, huyết-cần
cũng như binh lính nó bảo hộ cho thân thể
chúng ta. Hễ đức lay thì máu đặc lại mà càng
trở chẳng cho bụi bặm cũng tế vì chi trùng
chen vào mà hại ta, mà hề tế vì chi trùng lọt
vào mình được thì máu bèn ra tay chống cự
và giết sạch.

Khi nào bị những thứ độc ấy nó làm cho
mình đau, thì sao sao cũng chẳng khỏi hư
máu, vậy hãy uống thuốc Dragées Ra-
buteau là một thứ thuốc rất linh nghiệm làm
cho máu ta sẽ trở nên thanh trong trắng kiện.

Quan lương-y Mermay

Có trữ tại tiệm thuốc Thượng-đàng,
chủ tiệm là G. RENOUX nhứt hạng bác-
sĩ-sư, Saigon, trước rạp hát tây và tại
tiệm thuốc Pháp-Á, đường Thủy-bình,
môn bài số 215, Chợ Lớn, ngang nhà giấy
xe lửa lớn.

THƠ TÍN VANG LAI (Petites correspondances)

La chand de Fonds (suisse)

Kính lời cho ông hay rằng tôi có tiếp đặng hai ve thuốc Dragées Rabuteau của ông đã sản lòng gửi đến cho tôi, vì tôi có gởi thơ mua thuốc ấy của ông.

Tôi lấy làm cảm ơn ông hết sức, bởi vì thuốc ấy nó làm cho tôi đặng mạnh giỏi luôn. Khi trước tôi mất máu, yếu cho đến đổi đi chẳng đặng, cũng nhờ thuốc thần hiệu ấy cho nên nay tôi thiệt mạnh như thường, chẳng còn đau ốm chi nữa.

Mme B. M.

Có trữ tại tiệm thuốc Thượng-đẳng, chủ tiệm là G. RENOUX nhứt hạng bảo-tế-sư, Saigon, trước rạp hát tây, và tại tiệm thuốc Pháp-A, đường Thủy binh, môn bài số 215, Chợ lớn, ngang nhà giấy xe lửa.

LỜI RAO CẢN KÍP

Bồn-quán đã rao nhiều lần lại có ghi trên trương như tờ báo chương rằng: Vì nào xin đổi nhân nhứt trình, thì phải gởi 0\$20 timbres đến cho báo-quán là tiền công in nhân lại; mà còn nhiều vị gởi thơ đến xin sửa nhân lại mà chẳng có 0\$20 timbres-poste. Vậy xin chư quý-vị hãy nhớ giùm, bằng chẳng thì báo-quán không tuân.

CHƯ VỊ ĐÃ GỞI BẠC

Bồn-quán lấy làm cảm ơn chư vị kể ra sau này, vì có lòng tốt gởi mandai bạc đến trả tiền mua nhứt-trình cho Bồn-quán. Vì là sự giúp cho Bồn-quán mà lại đặng hơn ích lợi mang ơn chư vị.

Số phát nhứt-trình	Họ tên	Mandai	Số mandai
762	N. K. T. Mytho	Mandai 4 \$	590989
444	T. T. A. Omôn	— 6	547188
743	L. T. A. Mytho	— 5	590988
1531	L. V. T. Vinhlong	— 6	595033
1616	N. N. C. Pnompenh	— 1	574748
375	L. V. K. Longthanh	— 5	582225
424	N. H. M. Cantho	— 3	593569
401	L. I. K. id	— 5	594592
729	N. T. T. Longxuyen	— 5	597114
911	M. Racligin	— 5	589980
99	N. H. K. Sadec	— 6	593678
1183	C. B. Soctrang	— 5	52 045
1009	L. H. D. Pnompenh	— 5	574788
539	N. N. C. Giadinh	Bạc mặt 4	—
772	N. V. Q. Mytho	— 1	—
443	N. C. L. Cantho	— 1	—

HÃY LÀM CHO HUYẾT TINH KHIẾT THÌ PHẢI UỐNG THUỐC

"SALSEPAREILLE DE GRIMAULT & Cie" (Salsepareille Parisienne)

Thuốc "Salsepareille de Grimault & Cie" đã hiệu nghiệm hơn bốn chục năm nay, bịnh ngoại khoa là ghê, nhọt, mục, v. v. đều chữa được cả, đặng làm cho máu tinh khiết.

Grimault & Cie, ở đường Vivienne số 8, Paris, và trong các tiệm thuốc to có bán.

Có trữ tại tiệm thuốc Thượng-đẳng, chủ tiệm là G. RENOUX nhứt hạng bảo-tế-sư, Saigon, trước rạp hát tây, và tại tiệm thuốc Pháp-A, đường Thủy-binh, môn bài số 215, Chợ lớn, ngang nhà giấy xe lửa.

HAI MƯƠI NĂM DANH TIẾNG!!!

TRƯỜNG SANH
VAN BINH
HỒI XUÂN
PHẦN NHƯỢC
VI CƯỜNG
NHỜ BỞI
THUỐC RƯỢU
HIỆU

ELIXIR GODINEAU

Có trữ tại
tiệm thuốc
Thượng-đẳng
chủ tiệm là
G. RENOUX
nhứt hạng
bảo-tế-sư, SAIGON
trước rạp hát lang a

Và tại tiệm thuốc Pháp-A, đường Thủy-binh, môn bài số 215, Chợ lớn, ngang nhà giấy xe lửa

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tinh-tân-vân giùm

HIỆT
T & CIE"
hiệu nghiệm
nhọt, mục,
thuốc to có bán.
UX nhưt hạng
Pháp-Á, đường
ra lớn.

Thuốc chữa bệnh đi ta là
riệu bạc hà,

(de Ricqlès)

Lấy vào một chén nước
chè nóng; pha bạc hà

Ricqlès

vào rồi uống thì chừ được
việc đi ta và giức đầu
mây sốt.

茲有英
瀉症及
神效飲
八夷列
高愈
薄荷水
取茶水
濃一盞
許服之
頭痛甚
是
水主
治

Có trữ tại tiệm thuốc RENOUX, bao chẻ y khoa tân-sĩ nhưt hạng
bào chẻ y sanh đường Catinat và đờng Bonnard, Saigon.

BANQUE DES VALEURS

(l'han hùn cổ ngân hàng)

Tổng-lý mỹ-danh H. M. STOLL
Đờng mé sông QUAI FRANCIS-GARNIER,
mỏn bài số 10, Saigon

Chư-tôn có lẽ chưa rõ chừ khoản-cổ nghĩa là gì, ra
làm sao, và phân-hùng cũng trái-khoản là gì? có lẽ
chư-tôn cũng không hiểu mấy hàng hùn hiệp buôn
bán bày nhiều thứ giấy khoán-cổ ra làm sao?

Chư-tôn có lẽ không rõ rằng bạc của chư-tôn tiền-
tận chất lời được 100 \$, 200 \$ hoặc 300 \$ đủ mà làm
cho chư-tôn đứng hùn vào các hàng Langsac, như là:
Hàng tàu đồ chạy biển, Hàng tàu đồ chạy sông, Hàng
đội rượu Đờng-đờng, Hàng nước và đèn khí, Hàng
lập vườn Suzannah, Xa-trạch, Hàng cầm-cổ nhà đất
văn vân. Và cũng đủ làm cho chư-tôn hùn lớn vậy.

Ấy vậy Hàng-bạc hiệu Banque des Valeurs sẽ trợ
lực cùng chư-tôn mà cắt nghĩa rõ ràng cho chư-tôn
hiểu. Hễ ngày nào chư-tôn đã hiểu cách hùn hiệp rồi
thì Hàng-bạc ấy sẽ giúp chỉ chủ chắc cho chư-tôn
hùn, và sẽ coi chừng các việc cho khỏi thất phát thiệt
hại cho chư-tôn.

Lâu nay chư-tôn cũng đã nhiều khi nghĩ người ta
muốn lập cách chánh-trị tương-y tương-y. Ấy vậy có
sự chỉ làm cho người Langsac cũng người Annam
trương-y tương-y nhau cho bằng sự hùn hiệp mà
thầu lợi quyền cho nhau trong Lục-châu này.

gang nhà giấy xe lửa
lần giùm

STOCK HÀNG NÀO CỔ BÀN	NĂM nào lập hàng	CAPITAL NOMINAL Vốn định hùn	CAPITAL APPELÉ Vốn đã thu vào	NOMBRE D' ACTIONS SỐ PHẦN HỖN	VỐN hùn mỗi hùn	DERNIER DIVIDENDE MỖI HỖN chia lần chót được	COURS GIÁ BÁN
Tại Saigon giá cả tờ giấy hùn hiệp nội Đờng-đờng 1er Août 1914							
Societe Agricole de Suzannah	1907	150.000 \$	Piastres 300.000	1.000	Piastres 100		Fr. 115
	1909	150.000 \$	" 265.000	1.650	" 100		
	1910	265.000 \$	" 400.000	1.000	" 100		
	1910	400.000 \$	" 35.000	35	" 100		
	1909	35.000 \$ obligations					92
	1910	Francs 2.300.000	Francs 2.300.000	23.000	Francs 100		90
Société des Plantations d'Heveas de Xa-trach	1911	" 1.000.000	" 1.500.000	20.000	" 100		90
Société des Plantations d'Anloc	1912	" 1.000.000	" 1.500.000	60.000	" 100		90
Société des Caoutchoucs de l'Indochine	1910	" 3.000.000	" 3.574.350	18.000	" 100		
Société des Heveas de Tay Ninh	1913	" 3.800.000	" 3.574.350	1.200	Piastres 100		
Cie Caoutchoutière de Gia-nhan	1910	Piastres 120.000	Piastres 120.000	1.200	" 50		
Société générale des Heveas du Donat	1910	" 126.450	" 84.031	1.225	" 50		
	1906	Francs 300.000	Francs 1.000.000	1.000	Francs 500 Ex. C. 15	100 frs. 41 pour 1913	831
Société Immobilière de l'Indochine	1908	" 700.000	" 1.000.000	1.000	" 500 C. 2		
	1909	" 1.000.000	" 1.000.000	1.000	Fr. 250	8 n/o pour 1913	Marseille 312
Cie de Commerce et de Navigation d'Ex. Or.	1911	2.000.000	3.000.000	12.000			
Rizerie Orient	1894	Piastres 400.000	Piastres 100.000	400	\$ 500 Ex. C. 14	12% pour exercice précédent 30/6/11	500
					inserts Et. C. 4	47	
Rizerie Union	1894	Piastres 225.000	Hà thối vốn lại rồi.	225	850 paye	200 piastres	1.800
Société Commerciale française de l'Indochine (Rauzy et ViMe)	1908	Francs 500.000	Francs 500.000	5.000	Fr. 100 Ex. C. 6	10 n. s. pour 1913	Marseille 193
Rizeries Indochinoises (Haiphong)	1916	" 1.000.000	" 475.000	2.000	Francs 500	5% pour premier exercice	
	1908	" 500.000	" 500.000	1.000	" 100	30 frs. pour 1911	
Société d'oxygène et acétylène d'Ext.-Orient	1908	" 2.000.000	" 2.000.000	20.000	" 500	6 0/0 pour 1913	
La Bienhoa Industrielle et Forestière.	1910	\$ 250.000 obligations	Piastres 250.000	2.500	\$ 100	3 0/0 pour 1913	100
Tại Paris giá cả tờ giấy hùn hiệp nội Đờng-đờng 2 Juillet 1914.							
Cie Française Tramways indochine.				1.500 Ex. C. 14	50 fr. pour 1913	Francs 730	
Société des Eaux et Electricité de l'Indochine				500 Ex. C. 14	50	830	
Messageries fluviales de Cochinchine.				100 frs.	20	288	
Banque de l'Indochine.				500-125 p.	55	1.467	
Charbonnages du Tonkin.				250 Ex. C. 26	80	1.700	
Messageries Maritimes.				250	3	145	
Chargeurs réunis.				500	64	551	
Union commerciale indochinoise				500 t. p.	17 0	258	
Distilleries de l'Indochine.				Part. C. 1 et 11		15 50	
Société Indochinoise d'Electricité.				500 Ex. C. 26	75 fr. pour 1913	1.290	
Société des Ciments Portland de l'Indochine				500	11	1.020	
				500	11	970	
Cie de Commerce et de Navigation E.-O.				Part. 9	9 25	165	
				250	8	346	

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhưt trình Lục-tính-tân-văn giùm

CÒ MỘT MINH HÃNG NÀY TRỪ

TRONG CẢ ĐÔNG DƯƠNG

Bán các hàng đều
là thượng hạng

Khi có mua phải
nài người bán

MÃY HIỆU SAU ĐÂY

The advertisement displays a variety of goods in individual frames:

- APERITIFS:** A bottle of aperitif.
- THUỐC RỜI:** A box of MELIA medicine.
- THUỐC VẤN:** A box of COGARETTES MARINA medicine.
- RƯỢU CHAMPAGNE:** A bottle of CHAMPAGNE EPERNAY by MERCIER.
- RƯỢU COGNAC:** A bottle of COGNAC FOTET & CO.
- RƯỢU CÓ BỘT:** A bottle of sparkling wine.
- ĐẦU THƠM:** A box of HUILE IMPÉRIALE perfume.
- CHEN MÂY MÂY:** A box of BEST COTTON fabric.

SAIGON. — 34, ĐƯỜNG CHARNER 34. — SAIGON

Extrait du Bulletin de la Chambre de Commerce de Saigon

THƯƠNG TRƯỜNG

(Renseignements commerciaux)

ĐỒ KHÍ DỤNG (Métaux)

ĐỒ KHÍ DỤNG (Métaux)				ĐỒ KHÍ DỤNG (Métaux)			
Thép để rèn dao.	100 kilos	20\$00	Thuốc hạng nhứt.	200 kilos	23\$00	Đúc nước	
id. mỏng.	id.	53.00	id. hạng nhì	100 kilos	7.00	Đá.	1 thùng
id. mềm hơn.	id.		Thuốc trừ độc			Cây.	1 kilo
id. nguyên thùng.	1 thùng	7.00	Crésyl Jeyès.	1 litre	0.90	Đất	
Đá búng hiệu Angers			THAN ĐÁ			Castor.	1 thùng
có móc	1 thiên	77.00	hiệu Cardiff	1000 kilos	12.50	Lân sống.	100 kilos
Gạch ống Marseille	id.		id. Nhứt-Bòn	id.		Lân chín	id.
id. cắt lằm lò	100 kilos	33.00	id. Bắc-kỳ	id.		Chì	id.
Gạch ciment			CIMENT LANGSA.			Bạn ri.	100 kilos
id. hạng nhứt.	id.	6.50	Hiệu Dragon Bắc-kỳ.	1 ngàn kil.		Miếng.	id.
id. hạng nhì	id.	3.50	Hiệu Demarle de Lon-	id.		Ổng.	id.
id. có lỗ hạng nhứt.	100 kilos	6\$50	quety & C° số 3	1 thùng	6.50	Nước sơn vàng	1 kilo
id. hạng nhì	id.	3.00	Hiệu Pavin de la Farge	1000 kilos		Đựng trong thùng	0.50-1.00
GIẤY xiêm dèo chuông	1 thước		id.			B. de Zinc V° M° brové	
id. hạng nhứt	id.	85.00	Vôi xây dưới nước			en pat.	id.
id. hạng nhì	id.	75.00	Pavin.	650		Singapore.	100
ĐỒNG màu vàng	100 kilo	300.00	Vôi hiệu Dragon trong			Mây Singapore	1 tạ
ĐỒNG vò của			bao	1 bao 100 k.	0.58	Rèm sắt miếng.	100 kilos
id. dùng gác ghe	id.	115.00	Đầu sản Langsa.	1 thùng 25 k	17.00	Rèm thép	id.
id. miếng	id.		Sắt hiệu Creusot	100 kilos		Ngôi Marseille	1000
GIẤY bồi gai trắng.	1 kilo	0.24 - 0.54	SẮT BÀN			Ván mỏng	100
id. chỉ kẽm	id.		Sắt máng.	id.	11.50	Kẽm lá để gác ghe	100
GIẤY bồi nhúng dầu	1 kilo	1.40	Đẹp, vuông, tròn.	id.	11\$50		
TRƯỚC TRỜ MÓI:			Sắt hình chữ T.	id.	12.00		

Mỗi nhà thợ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tỉnh-tân-văn giùm

ĐÔNG DƯƠNG

ua phải
ời bán

SAIGON

1 thùng		35.00
1 kilo	0523	
1 thùng		125.00
100 kilos		135.00
id.	75.00	
100 kilos	28.00-48	
id.	29.00	
id.		88.00
1 kilo	0,50-1,00	
id.	30.00	
100	45.00	
1 tạ	19.10	
100 kilos		38.00
id.		39.25
1000	75.00	
100		210.00
100		90.00

-văn giùm

TRÌNH
 CÙNG CHƯ-VỊ HÚT THUỐC ĐIỀU ĐANG TƯƠNG:
TABAC DU GLOBE — CIGARETTES DU GLOBE
 (THUỐC GÓI CÀ-LỘP) (THUỐC ĐIỀU CÀ-LỘP)

Vì nào biết xì thuốc hút đều ưa dùng thử thuốc **CÀ-LỘP** làm vì: một là giá rẻ lắm, hai là mùi ngon.

Hàng thuốc **CÀ-LỘP** dùng nhiều tay bác-sĩ thạo nghề dọn thuốc mà chọn lựa những lá thuốc nhứt hảo hại gì hơn hết mà làm ra.

Cách dọn thuốc kĩ càng như vậy thì mùi nó dịu ngọt, không ngạt cổ, chẳng phạt tí và lại làm cho miệng lưỡi được **THƠM-THO, IM-MÁT**. Bởi thuốc này tinh anh và tuyền soạn lắm nên mới được như vậy.

THUỐC GLOBE (Cà-lốp) này, vì tánh tinh hảo, thiệt là một **VỊ-GIẾT-TRÙNG** qui lạ, nó tảo trừ các con tê-vi trong miệng mình. Hễ dùng nó thường cũng như mình để phòng các bệnh hoạn vậy.

Chuyện này chư-vị ưa dùng thuốc điều đều hiểu rõ. từ ngày **THUỐC GLOBE (Cà-lốp)** tràn qua Đông-dương đền nay đã hơn hai chục năm dư rồi.

đồng, cho nên ta có thể mà chọn thử thương hạng.

Cách bao gói đơn sơ của ta đây làm cho ta bán dặng thuốc tốt chớ không phải bán giấy hay là bán hình chi.

Hãy hỏi mà mua ĐAU ĐAU CÙNG CÓ:

THUỐC GÓI GLOBE (Cà-lốp)

và

THUỐC ĐIỀU GLOBE (Cà-lốp)

Phản bản thuốc rời hay là thuốc vẫn thì phải dùng giấy mà gói bao.

Vậy nên những bao ấy mà huê dặng mắc tiền thì tự nhiên cái ruột trong phải là thứ rẻ dặng có thừa trư cho vừa cái giá.

Thuốc ta đây bao rất đơn sơ, chẳng tốn mủ

DENIS FRÈRES
Bordeaux, Saigon, Haiphong, Hanoi
ĐẠI DIỆN CÀ ĐÔNG-DƯƠNG

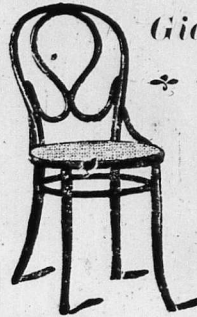
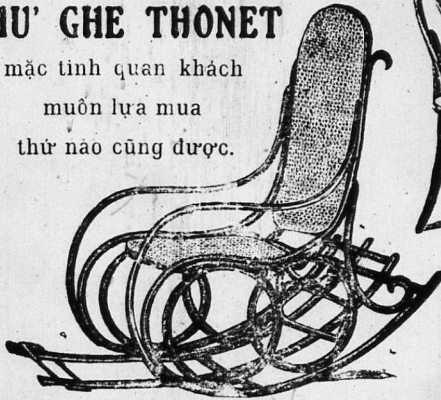
Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình **Lục-tỉnh-tân-văn giùm**

TẠI HÀNG NÀY CÓ BÁN ĐỦ

THỦ' GHẾ THONET

mặc tình quan khách
muôn lựa mua
thử nào cũng được.

Giá rẻ hơn
mọi nơi

Xin viết thư hỏi sách riêng vẽ hình kiểu ghế và giá cả nơi **Hàng BERTHET, CHARRIÈRE & CIE**
ở đường Kinh-lập, môn bài số 68 — SAIGON.

ĐÂY LÀ CHÁNH HIỆU GHẾ THONET, BÁN GIÁ RẺ HƠN, KHẮP MỌI NƠI.

Kiểu 70

MƯỜI CÁI NGÀN BÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC RƯỢU

CÓ CỐT RƯỢU NHO

CƯỜNG TRĂNG, BỔ HUYẾT, GIẢI NHIỆT

Trong rượu này có đủ 3 tánh của 3 thứ Kinkhyna
(sông, đá, nước)

RƯỢU QUINA-LAROCHE mỹ vị dễ uống, tốt hơn hết các
thứ rượu nho và rượu ngọt, có trọn cốt Kinkhyna.
Nó rất thần hiệu trong việc trừ hư-nhược, ăn
thực bất tấn và hàn nhiệt bệnh.

QUINA-LAROCHE FERRUGINEUX

dùng mà trừ huyết suy chứng, bạch chứng, cũng bổ đường
những người bệnh đau lâu mới mạnh, yếu vàn.

TIỆM NÀO CŨNG CÓ BÁN

PARIS, 20, Rue des Fossés-Saint-Jacques, PARIS

Có trữ tại tiệm thuốc **RENOUX**, bào chế y khoa tấn-sĩ nhứt hạng
bào chế y sanh đường **Catinat** và đường **Bonnard**, Saigon.

HÃY HỎI
THỦ HỘP QUET
HIỆU NÀY

LÀ THỦ TỐT
HƠN CÁC THỦ
KHÁC

Saigon. — Imp. F.-H. SCHNEIDER.

Certifié d'authenticité
Imprimé à Saigon le 19/11/1914

Vu pour légalisation de la signature
de M.

Saigon, le 19
Le Maire de la Ville de Saigon

Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER

TÂN HỌC VĂN TẬP

(BULLETIN SCOLAIRE)

新學文集

VĂN-CHƯƠNG KHOA (Partie littéraire)

BẮC-KỶ SOẠN

Les deux voleurs et l'âne

Pour un âne enlevé deux voleurs se battaient :
 L'un voulait le garder, l'autre le voulait vendre.
 Tandis que coups de poings trottaient,
 Et que nos champions songeaient à se défendre,
 Arriva un troisième larron
 Qui saisit maître Aliboron.

L'âne, c'est quelquefois une pauvre province :
 Les voleurs sont tel et tel prince.
 Comme le Transilvain, le Turc et le Hongrois.
 Au lieu de deux, j'en ai rencontré trois :
 Il est assez de cette marchandise.
 De nul d'eux n'est souvent la province conquise :
 Un quart voleur survient, qui les accorde net
 En se saisissant du baudet.

LA FONTAINE, Fables.

Hai thẳng ăn trộm với con lừa

Vị con lừa của vựa ăn trộm,
 Hai đũa-gian đánh lộn cùng nhau.
 Thẳng này muốn đề về sau,
 Thẳng kia muốn bán cho mau lấy tiền.
 Khi hai cậu huyện thiên ầu đả,
 Anh đâm đầu, anh đá cũng già.
 Xây thẳng ăn cắp thứ ba,
 Ở đầu lại phồng lừa ta tâu liền.

Con lừa đó như in một xứ,
 Mấy ông vua tranh cự cùng nhau.
 Tự đứng người ở đầu đầu,
 Cướp phăng xứ ấy đem câu giảng hòa,
 Thế là trợ mắt thỏ ra.

NGUYỄN-VĂN-VĨNH, diễn nôm.

NAM VĂN HIỆP THÁI KIM-VÂN-KIỀU

TÂN ĐIỀN PHÁP VĂN

(Nouvelle traduction du Kim-Vân-Kiêu
Poème populaire annamite)

Bắc-kỷ soạn

Nàng còn đứng tựa hiên tày (1)

La jeune fille encore restait appuyée sur la balustrade de son balcon tourné vers le couchant.

(1) Hiên-tày La verandah de l'Ouest. Partie postérieure de la maison, le devant étant généralement tourné vers l'Est, comme cela a été déjà expliqué.

Chín hồi (2) vẫn vít như vẩy mối tơ
 Les neufs replis tordus, comme l'on eût embrouillé des fils de soie.

Trông chừng khói ngát song thưa
 En regardant il lui semblait qu'une fumée s'élevait bien haut qui cachait sa fenêtre aux grillages espacés.

Hoa trôi-giạt thắm, liễu sơ-sắc vàng
 Les fleurs rouges étaient comme entraînées par un courant irrésistible : les feuilles jaunes du peuplier étaient comme déchirées et jetées aux vents.

Tần ngần dạo gót lầu trang

D'un pas hésitant, elle dirigea ses talons vers son cabinet de toilette (ses appartements).

(2) Chín-hồi Les neuf couches, les replis des entrailles. Dans les grandes douleurs, on a l'impression d'avoir les entrailles tordues.

HÀNG BUÔN CÓ DANH TIẾNG

O. LANGLOIS

185. rue Catinat — SAIGON

Có bán nón casques, nón rơm, nón nỉ và giày langsa đủ thứ

CÁO BẠCH

Ông chủ hãng O. Langlois kính tỏ lòng lục châu quí khách đang rờ theo lời giao các hãng buôn langsa tại Saigon đã định bữa 3 aoit 1914 như vầy :

« Những giá hàng hóa phải tinh theo tiền quan (frances) rồi khi trả tiền mua đồ thì « tinh ra bạc (piastres) y giá bạc nhà bán « (banque) bữa trả tiền ».

Bởi vậy, và cho được tùy theo lời giao đó, hãng O. Langlois, từ này về sau, sẽ tính giá bằng tiền quan, nghĩa là lấy giá bạc (piastres) biến trong số bán của hãng (catalogue) rồi bỏ ra tiền quan (frances) lấy số 2. frs 50 hai quan năm tiền mỗi đồng bạc, là số trung bình đồng bạc tại Đông-dương trong hai năm chót này.

RƯỢU THUỐC HIỆU LÀ

QUINA GENTIANE

Cửa Tu-viện Saint-Paul bảo chế. Là một thứ rượu bổ làm cho con người dặng trường thọ. Những người nào muốn dặng trường thọ và chắc khi nào vương mạng bình hoàn chế, thì phải uống thứ rượu Quina Gentiane này mỗi ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.

Thứ rượu bổ này bảo chế đã dặng hơn 650 năm rồi bởi tay ông Dom Manoel là thầy tu tại l'Abbaye de san-Paolo viện.

Trong cả hoàn cầu đều dùng nó và các danh sư đồng dùng nó mà cho bình uống. Nhứt là các xứ nóng mực thì hay dùng nó.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

LỜI KHUYẾN

(Conseil)

Chẳng những là thuốc điều Diva là thuốc tốt nhứt, sự ấy ai ai cũng rõ, mà lại nhờ sự dạn thuốc ấy một cách kỹ lưỡng, đến đời không còn một chút nhua nào trong đó, nên hủi nó dịu dàng không hề bệnh hoạn. Bởi đó trong chư-lớn ai mà biết lo ngửa bệnh hoạn ai hay sợ đau chừng mấy người ghiền thuốc thường bị, thì khá mua thuốc điều Diva mà hủi dưng thêm thuốc khác.

Có bán trong các tiệm hàng xén và quán café.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhứt trình Lục-tinh-tân-văn-giùm

RƯỢU COGNAC MOYET

Rượu COGNAC hiệu MOYET này
đựng trong chai lớn cũng ve nhỏ.
Trên mỗi chai,
gắn nơi nút, có một cái nhãn ba màu
như **CÓ TAM SẮC VẬY**

Ấy là **Cognac Moyet**
thiết do
thiết do
thiết do

Nay có luật mới
cấm không cho kẻ
này thứ rượu đó
bằng rượu Cognac
vì nó làm cho
người nào uống
nó phải mang
bệnh mà chết.

CHỮ
COGNAC
trên nhãn nơi
trên đây thì
đó chứng rằng
rượu hiệu của
chúng tôi là
thượng hạng.

Hãy thử ít
chai rượu.
Cognac Moyet
thì biết!

Mỗi khi ăn
cơm rồi uống
nó thì mau tiêu
m.

Khi nào mệt
dùng một ly
nhỏ thì chắc
khỏe liền trong
giây phút.

Nhắc lại một
điều là rượu
Cognac Moyet
rất trong sạch
thiên hạ trong
cả hoàn-cầu ai
biết khi ăn-
uống đều dùng
nó.

Trong mấy tiệm hàng xén đâu đâu cũng có bán

→ **CÓ BÀN SỈ** ←
TẠI HÀNG
Union Commerciale
Indochinoise
34, ĐƯỜNG CHARNER, 34
SAIGON.

Một đoàn mừng thọ ngoại-hương
mời về

Une bande (toute la famille) qui avait été fêter
la longévité du parent dans le village d'origine de la famille extérieure (maternelle)
venait de rentrer.

Hàn-huyên chưa kịp giải giề.
Les bonjours, on n'avait pas encore le temps
de les dire tendrement les uns aux autres.
Sai nha bông thấy bốn bề lao xao.

Des huissiers et employés de mandarins tout
à coup furent trouvés qui des quatre côtés
faisaient un grand vacarme.

Người nách thước, kẻ tay đao,
Les uns avaient des bâtons carrés sous le bras
(litt. sous les aisselles); les autres avaient
à la main des couteaux.

Đầu trâu mặt ngựa, ào ào như xô
Des gens à têtes de buffles, des gens à figures de
chevaux, firent un brouhaha tel qu'on
eût dit que l'eau bouillait.

Già-giang một lão một trai
On mit la cangue à un vieillard et à un jeune
homme.

Một giây vô loại buộc hai thâm-tinh (1)
Un lien sans nom (litt. sans espèce) attachait
ensemble deux êtres déjà liés par des senti-
ments profonds (le père et le fils).

Đầy nhà vang tiếng ruồi xanh
Plein la maison retentit le bourdonnement des
mouches vertes.

Toang hoang khung-cửi, tan tành gói may
On démolit le métier à tisser, on mit en mor-
ceaux la boîte à ouvrages litt. à travaux de
couture)

Đồ tế-nhuyên của riêng-tây
Les objets fins et doux au toucher, les choses
personnelles et intimes.

Sạch sành-sanh, vè cho dầy túi tham
Tout, mais tout, ils ont balayé et en ont empli
leurs poches avides.

Điều đầu bay buộc ai làm?
Mais d'où vient donc cette affaire, qui comme
en volant (à l'aveuglette est venue) s'atta-
cher (à cette famille?) Quel en était donc
l'instigateur (l'auteur).

Vì ai đan rậm, giặt giùm bông dưng?
Par qui a été tressée la nasse, par qui a été
tiré le filet, tout d'un coup?

Hỏi ra sau mới biết rằng:
On s'informa, et après seulement l'on sut
que:

(1) **Thâm-tinh.** Profonds sentiments, ceux
qui liaient ensemble le père et le fils. On dit:
Phụ-tử-tinh-thâm. (Le père et le fils sont
liés par des sentiments profonds).

Phải tên xưng-xuất là thàng bán to
L'on était victime d'un dénonciateur un mi-
sérable marchand de soie.

INTERPRÉTATION FRANÇAISE

La jeune fille semblait clouée là, sous la
vérandah postérieure de la maison, s'appuyant
sur la balustrade pour ne pas tomber à la
renverse. Une douleur immense l'empoignait
et cruel fut l'embarras dans lequel elle se
trouva tout à coup. Il lui sembla qu'une fumée
sinistre s'élevait devant elle à l'horizon et lui
barrait la vue de l'être cher qui s'éloignait.
Ses traits se décomposèrent en un instant.

Enfin, faisant un effort sur elle-même, elle
put d'un pas hésitant regagner ses appartements.
La famille rentreprit alors de la fête du
parent, en bande bruyante.

Comme on allait se dire bonjour après la
longue absence, un événement survint qui
atterra tout le monde. De tous les côtés on
vit tout à coup surgir dans la maison des
huissiers et des agents mandarinaux qui péné-
trèrent bruyamment dans l'intérieur. Les uns
portaient sous le bras des bâtons, d'autres
avaient à la main des coupe-coupes. Ils avaient
des têtes hideuses et des figures horribles.
La maison se trouva dans un désordre tel
qu'on eût dit de l'eau qui bouillait. Finalement
l'on vit mettre la cangue à un vieillard et à un
jeune homme. C'était le père et le fils qu'un
lien infâme vint encore de lier ensemble.

Toute la maison retentissait de ce bourdon-
nement de mouches vertes qui ne respectent
rien. Les métiers à tisser furent démolis, les
boîtes à ouvrages volèrent en éclats. Des objets
fins et doux, des choses intimes furent enlevés
par ces brigands qui prirent tout, mais tout,
et courrèrent ce qu'ils pouvaient dans des
poches béantes qu'on eût dit insatiable comme
eux.

Mais comment expliquer cet événement
inattendu? Quel en était donc l'instigateur?
Qui avait tendu le piège? Qui les surprénait
ainsi et pourquoi?

On s'informa puis l'on finit par savoir que
tout cela était le fait d'un marchand de soie,
d'un misérable colomniateur. . .

(A suivre)

BẮC-KỶ SỌAN SƯ-PHẠM HỌC KHOA

NAM SỬ (Tiểu học)

Lý Thánh-Tôn (1054-1072)

Thái-tử là Nhật-Tôn lên ngôi, hiệu
là Thánh-tôn, đặt niên-hiệu là Long-
thụy-thái-bình, đổi quốc-hiệu là Đại-
việt (từ nhà Đinh đến bây giờ nước
vẫn gọi là Đại-cù-việt).

Nhà Tống cho sứ sang phong cho
Thánh-tôn làm Giao-chí-quận-vương.

Thánh-tôn tinh vốn nhân từ, có lòng
thương dân, phải một năm trời làm
rét lắm. Thánh-tôn bảo tả hữu rằng:

Mỗi nhà thợ giấy thép đều có nhận mua nhựt trình **Lục-tinh-tân-văn giùm**

à thặng bán to
nônciateur un mi-
e.

FRANÇAISE

clouée là, sous la
maison, s'appuyant
ne pas tomber à la
mense l'empoignait
dans lequel elle se
embla qu'une fumée
lle à l'horizon et lui
er qui s'éloignait.
nt en un instant.
sur elle-même, elle
n se appartements.
alors de la fête du

re bonjour après la
èvement survint qui
de tous les côtés on
dans la maison des
andarinaux qui péné-
s l'intérieur. Les uns
des bâtons, d'autres
e-coupes. Ils avaient
des figures horribles.
ans un désordre tel
i bouillait. Finalement
à un vieillard et à un
père et le fils qu'un
de lier ensemble.

tissait de ce bourdon-
es qui ne respectèrent
rurent démolis. Les
nt en éclats. Des objets
ntimes furent enlevés.
rèrent tout, mais tout,
s pouvaient dans des
dit insatiable comme

iquer cet événement
ait donc l'instigateur ?
? Qui les surprenait

on finit par savoir que
un marchand de soie,
ateur. (A suivre)

SOẠN
HỌC KHOA

(Tiêu học)

on (1054-1072)

Tôn lên ngôi, hiệu
niên-hiệu là Long-
i quốc-hiệu là Đại-
đến bây giờ nước
Việt).

sư sang phong cho
ao-chí-quận-vương.
tôn nhân từ, có lòng
một năm trời làm
n bảo tá hữu rằng:

vấn giùm

« Trẫm ở trong cung ăn mặc như thế
này mà còn rét, nghĩ những tù phạm
giảm ở trong ngục, phải trời buộc, cơm
không có mà ăn, áo không có mà mặc,
và lại có người xét hỏi chưa xong gian
ngay chưa rõ, lỡ rét quá mà chết,
thì thật là thương lắm ». Bèn truyền
bắt lấy mền chiếu cho tù nằm, và mỗi
ngày cho hai bữa ăn. Lại có một hôm
Thánh-tôn ra ngự ở điện Thiên-khánh
xét án, có Công-chúa đứng châu bên
cạnh. Thánh-tôn chỉ Công-chúa mà
bảo các quan rằng: « Lòng trẫm yêu
dân cũng như yêu con trẫm vậy, chỉ
vi trẫm họ ngu dại, làm điều bậy
phải tội, trẫm lấy làm thương lắm,
từ nay về sau, tội gì cũng giảm nhẹ
bớt đi ».

Thánh-tôn là ông vua có nhân, trẫm
họ mền phục, cho nên không có giặc
cướp, duy chỉ có Chiêm-thành hay
sang quấy nhiễu. Năm kỷ dậu (1069)
Thánh-tôn phải thân sang đánh mất
mấy tháng, mà không thành công, đưa
quân trở về: đi đến châu Cư-liên (?)
nghe thấy người khen bà Nguyễn-phi
ở nhà giám-quốc giới, Thánh-tôn nghĩ
bụng rằng: « Người đàn bà trị nước
còn được như thế, mà mình đi đánh
Chiêm-thành không được, thế ra đàn
ông hèn lắm à? Bèn trở lại đánh
bắt được vua Chiêm-thành là ché-củ
đem về rước. Năm ấy Thánh-tôn về
Triều, đổi niên-hiệu là Thần-võ (1069).

Ché-củ xin dâng châu Địa-lý, châu
Ma-linh và châu Bồ-chinh để chuộc
tội, xin về nước. Thánh-tôn thuận
cho. Địa lý bây giờ là phủ Quảng-ninh
và Bồ-chinh là huyện Bình-chinh,
Minh-chinh và Bồ-trạch thuộc tỉnh
Quảng-binh; còn Ma-linh bây giờ là
huyện Minh-linh và Do-linh thuộc
tỉnh Quảng-trị.

Còn những công việc trong nước
thì Thánh-tôn sửa sang Văn-miếu, làm
trượng cho Chư-công, Khổng-tử và 72
tiền hiền. Việc binh-chính thì phân
bình ra làm các hiệu. Có tá hữu tiền
hậu 4 bộ, mỗi bộ có 100 đội, mỗi đội
có binh kị: có binh bộ; còn những
quân mường thì lập ra thành đội riêng.
Năm Nhâm-tí thì Thánh-tôn mất, trị
vi được 17 năm, thọ được 50 tuổi.

Lý-thái-Tôn (1072-1127)
Lý-thái-Tôn truyền ngôi lại cho
Thái-tử là Cán-Đức hiệu là Nhân-Tôn.
Khi Cán-Đức lên làm vua mới có 7
tuổi cho nên có quan Thái-sư Lý-
đạo-Thành làm phụ-chính.

Nhân-Tôn là một ông anh-quan nhà
Lý, nhưng chỉ hiếm lúc mới lên ngôi
phải người mẹ đẻ là Ý-Lan thái-phi
tánh hay ghen ghét xui bắt bà Đường
Thái-hậu và 72 người thi-nữ bỏ ngục
tối, rồi bắt phải chết theo Tiên-đế.

Nhân-tôn phải điều ấy thì ác thật,
còn trị nước thì được nhiều điều hay.
Tuy trong nước bấy giờ lắm giặc già
vua phải đi đánh dẹp bắc luôn,
nhưng mà những việc học-hành,
chính-trị cũng mở mang sửa sang
được nhiều.

Văn-học. — Năm Ất-mão (1075) mở
khoa thi tam-trường để lấy người
văn-học vào làm quan. Kỳ thi ấy là
kỳ đầu tiên ở nước Nam, ta, chọn
được hơn 10 người. Thủ-khoa là Lê-
văn-Thịnh. Ông thủ-khoa ấy ngày sau
làm đến chức Thái-sư, nhưng vì có
lòng phản nghịch cho nên phải đày
ở trại Bảo-giang (ở huyện Tam-nông
Phủ-thọ)

Năm Bình-thin (1076) lập Quốc-tử
giám để bổ những văn-thân vào dạy.

Năm Bình-dần (1086) mở khoa thi
chọn người văn-học vào Hàn-lâm-
viện. Bấy giờ có Mạc-hiền-Tịch đồ
đầu, được đỗ Hàn-lâm-học-sĩ.

Chinh-trị. — Đời vua Nhân-Tôn có
định quan chức: văn-võ đều có 9
phẩm. Sửa sang thành Thăng-long và
bắt đầu đắp đê ở mé sông Nhị-hà
(chung quanh Hà-nội bây giờ)

Vô-công. — Đời vua Nhân-Tôn giặc
giã thì nhiều, nhưng chỉ có việc đánh
nhau với nhà Tống là đại sự, cho nên
phải chép rõ.

Tự Đĩnh, Lê đến giờ, tuy Tàu không
sang cai-trị nước Nam được nữa,
nhưng vẫn cứ lắm le, chực sang chiếm
lấy nước ta. Đến đời vua Thần-Tôn
nhà Tống có Tề-trương là Vương-an-
Thạch, chỉ muốn sửa sang nước Tàu
lại, và lại có ý muốn đánh lấy nước
Nam. Bấy giờ có quan Tri Ung-châu
là Tiêu-Chú biết ý An-Thạch như thế,
mới làm sớ tâu lên rằng: « Giao-châu

THUỐC ĐIỀU MÈLIA
Bao từ gói, bao bằng giấy dày, đựng 20 ĐIỀU đầu có thoa keo.
Ở ngoài lại có bao một tam giấy mỏng, đồ dăng cho khỏi ướt thuốc; trong tấm giấy đó, lại có một tấm hình rất tốt và một con tem nữa.
Thuốc thiệt ngon ván bằng giấy tốt, bởi vậy cho nên thiên hạ ai ai cũng đều ưa dùng thử thuốc "MARINA" đó lắm.
Đầu đầu cũng có bán, cho tới trong mấy tiệm nhỏ như trong làng cũng có bán nữa.
Seuls Importateurs pour l'Indochine
UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE
SAIGON - 34, B^e Charner, 34 - SAIGON

RƯỢU ABSINTHE JULES PERNOD
Rượu đựng trong chai lớn cũng ven nhỏ.
Rượu này dọn tại Đại Pháp-Quốc trong
lò cổ xưa này, 3/4 là một thứ rượu nhứt hạng
lạm bằng các rượu mạnh lâu năm và thảo mộc.
Chỉ một ít, uống ly, pha với nước là má dùng, thì
rượu ABSINTHE JULES PERNOD
sẽ làm cho mình đã khác, biết đời đàng ăn cho
phần chán.
SEULS IMPORTATEURS POUR L'INDOCHINE
UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE
SAIGON. - 34, Boulevard Charner, 34. - SAIGON

RƯỢU CÓ BỌT Duc de Bremonet
Thứ rượu này ngon lắm, ngâm nó trong với nước
đá cho lạnh mà uống thì chẳng có rượu nào bằng.
Trong mấy đám lễ, đám tiệc đều dùng nó mà
làm cuộc vui.
Nên mua rượu này mà cho anh em, vi ai dùng tới
nó thì đều đáng khoái chí vui lòng.
SEULS IMPORTATEURS POUR L'INDOCHINE
UNION COMMERCIALE INDOCHINOISE
SAIGON. - 34, Boulevard Charner, 34. - SAIGON

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhận mua nhưt trình **Lục-thập-tân-văn-giùm**

SOCIÉTÉ FRANÇAISE

DES

Distilleries de l'Indochine

Usines à

BÌNH-TÂY (Cochinchine)

HANOI — NAM-DINH — HẢI-DƯƠNG

(TONKIN)

RƯỢU NGŨ GIA BÌ

Rượu này là rượu thuốc, ngon và rất bổ dưỡng khi, tiêu thực

Uống rượu này ngon ăn và ngon ngủ.

Mấy tiệm bán rượu An-nam trong Lục-Tĩnh và này chợ đều có bán rượu này, đừng báng ve có nhân in như trên đây.

tuy có triều cống, nhưng vẫn có nhĩ tâm nếu để lâu tất rồi thành ra một điều lo.»

Vua nhà Tống nghe lời, mới sai Tiều-Chủ kinh lý việc đánh Nam-việt, nhưng mà Tiên-chủ từ chối lấy việc làm khó, đang không nổi. Nhân lúc bấy giờ lại có Thâm-Khởi bày tâu mọi lẽ nên đánh lấy Giao-châu. vua nhà Tống bèn cho Thâm-Khởi làm Tri Quế-châu. Thâm-Khởi ra thu xếp mọi việc theo ý Vương-an-Thạch, nhưng sau không biết tại làm sao phải bãi về, Lưu-Gi ra thay.

Lưu-Gi cho đi biên các khe ngòi, các đồng sửa binh khí, làm thuyền bè và lại ngăn cấm không cho người ở châu huyện gần đó đi lại buôn bán với người An-nam.

Nhân-Tôn thấy sự tình như thế, mới viết thư sang Tống, thi Lưu-Gi giữ lấy không để về kinh. Nhân-Tôn giận quá, bèn sai Lý-thường-Kiệt và Tôn-Đản đưa 10 vạn binh (Năm Ất mao) phân làm hai đạo thủy bộ cùng tiến sang đánh Tống.

Lý thường-Kiệt sang vây đánh Khâm châu và Liêm-châu (Quảng-dông) giết hại hơn 8.000 người, còn Tôn-Đản thì sang đánh Ung-châu (Quảng-tây). Bấy giờ có quan Đò-Giám Quảng-tây là Trương-thủ-Tiết đưa binh lại cứu Ung-châu: Lý-thường-Kiệt biết tin, đến đón đánh chặn ở Côn-lôn-quan (ở gần Nam-ninh bây giờ) chém được Trương-thủ-Tiết ở trận tiền.

Tôn-Đản vây Ung-châu đã hơn 40 ngày, quan Tri-châu là Tô-Đạm kiên cố giữ mãi. Đến khi quan nhà Lý đánh phá được thành (1076) thì Tô-Đạm bắt người nhà tất cả là 36 người chết trước, rồi tự đốt mà chết. Người trong thành cũng bắt chước Tô-Đạm, không ai chịu hàng cả. Quân nhà Lý vào thành giết hại gần đến 58 000 người.

Lý-thường-Kiệt và Tôn-Đản sang đánh Tàu, giết hại đến 10 vạn người, rồi lại bắt người lấy của đem về nước Nam.

Khi Tống-triều nghe tin quân An-nam sang đánh phá như thế, giận lắm sai Quách-Quy làm Chiêu-thiếu-

sứ, và Triệu-Tiết làm phó, đem 9 tướng-quân, cùng hội với người Chiêm-thành và Chá-lạp chia đường sang đánh An-nam (1076).

Nhân-tôn sai Lý-thường-Kiệt đưa binh ra cự địch. Thường-Kiệt đánh chặn quân Tống ở sông Như-nguyệt (gần xã Như-nguyệt, huyện Yên-phong tỉnh Bắc-ninh). Quân nhà Tống trận ấy chết hơn 1 000 người, fôi phải lui về. Sau Quách-Quy lại tiến binh về phía tây, đến bờ sông Phú-lượng (tức là sông Hồng-hà từ Việt-tri ra đến biển).

Lý-thường-Kiệt đưa thuyền lên đánh chặn không cho quân Tống sang sông. Quân Tống mới chặt gỗ làm mấy bản đá sang như mưa, thuyền của ta thủng mất rất nhiều, quân sĩ chết hằng mấy ngàn người, nhưng mà Thường-Kiệt cố giữ, quân Tống không sang sông được. Quân hai bên cứ chống giữ nhau mãi, Nhân-tôn mới cho sứ sang Tống xin hoãn binh.

Vua Tống thấy quân mình đánh không lợi, mà lại phải đóng ở chỗ chướng địa, quân sĩ trước sang hơn 8 vạn, nay chết đã quá nửa, vậy thuận hoãn binh lui về, chiếm giữ châu Quảng-nguyên, (bấy giờ là huyện Quảng-xuyên, tỉnh Cao-bằng), châu Tư-lang (bấy giờ là huyện Thượng-lang và huyện Hạ lang, tỉnh Cao bằng), Tô-châu, Mậu-châu (ở giáp-giới tỉnh Cao bằng và tỉnh Lạng-son) và huyện Quang-lang (Ôn-châu, tỉnh Lạng-son).

Đến năm Mậu-ngọ (1078) Lý Nhân-tôn sai Đào tôn-Nguyên đưa voi sang cống nhà Tống và xin trả lại những châu huyện ở mạn Quảng-nguyên. Vua Tống bắt phải cho những người châu Khâm, Liêm và Ung về Tàu đã. Sang năm sau (1079) Nhân-tôn cho những người Tống về nước, tất cả chỉ có 221 người. Con trai thì thích ba chữ vào trán, từ 15 tuổi trở lên thì thích: *Thiên-tử binh*; 20 tuổi trở lên thì thích: *Đầu Nam-triều*; còn con gái thì thích vào tay trái hai chữ: *Quan-khách*.

(Còn nữa).

TRẦN-TRỌNG-KIM.

Mỗi nhà thơ giấy thép đều có nhân mua nhứt trình Lục-tĩnh-tân-văn-giùm

HÀNG DE LA POMMERAYE
VA CÔNG-TY

Có bán và đặt đèn acetylene-khi đá

Có bán máy acetylene (nhốt khi đá) đủ thứ đèn, núe-tê, đèn thủy-tinh, họng-đèn-đôi và bóng đèn incandescence loa rất sáng, giá rất sang-hời, vân vân.

Có bán carbure de calcium (khi đá)

Kính chư-quốc-khách chớ ưga, hãy đời gỏi ngọc đến hàng, hoặc viết thư mà hỏi thăm, thì tôi sẽ hết lòng nghinh tiếp, hoặc hỏi âm. Nếu vì nào viết thư lên muốn cho tôi sai thợ giỏi đến mà tính việc đặt đèn trong nhà cũng định giá cả, thì tôi sẽ vưng theo, sai thợ đến lắp tức.

Như dành lòng giá cả như ở định làm thì tiền phí-lộ của thợ về phân hàng chịu. Hàng này rất đoan chánh và bán giá rẻ hơn hết trong cõi Đông-dương.

PHOSPHATINE FALIÈRES

LA BÔT NUÔI CON NIT

Có trữ tại tiệm Thượng-tăng, chủ tiệm là G. RENOUX

Nhứt hang báo-tê-sur, Saigon, trước rạp hát tây

Và tại tiệm thuốc Pháp-Á, đường Thủy-bình môn bài số 215, Chợ-lớn, ngang nhà giấy xe lửa lớn

LỜI RAO RẤT TRỌNG HỀ. — Bọt hiệu Phosphate Falières là một món vật tưng rất bổ dưỡng để nuôi con nit từ sáu bảy tháng, nhứt là trong khi dứt sữa nó, hoặc trong lúc nó đang nở nang. Nó giúp cho trẻ mọc răng, nó trợ cho mau lớn xương, nó ngừa phòng hoặc nó trừ bệnh hạ lợi, là bệnh hay sanh ra trong lúc nắng hạ.

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN

THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LAM XE MÁY

TAI THANG **St-Etienne**

Ma Tho

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur & Đường **Catinal số 36**
SAIGON

CÓ BẢO SÙNG
ĐU ĐỜ VÀ ĐỒ KIỂU, BÌ,
THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ
VÀ ĐỒ NỮ-TRANG. ĐỒ ĐÃ TỐT LẠI GIÁ RẺ

Lúc-Châu muốn mua vật chi thì xin để thư như vậy:

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36, rue Catinal.

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. — SAIGON

KIM-VÂN-KIỀU, Ông P. Trương-vinh-Kỳ
in lại rồi.

Không hình 1 5 00
Có hình 2 0 00
Tiền gửi 0 10

NHÀ IN ÔNG F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. — SAIGON

Đã các **KIỀU CHỮ** CÓ **THỢ KHẮC CHỮ**
và đá khắc, và **THỢ VẼ TÀI**: để in sách, thơ,
cùng thiệp và vân. Kiểu cách nào đều làm
đúng hết

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. — SAIGON

NỮ-TÁC, Ông P. Trương-vinh-Kỳ in lại rồi.
Sách để dạy đờn bà con gái. Ai cũng biết danh
tiếng ông đốc. Hãy mua mà coi thì rõ.

Giá 0 25
Tiền gửi 0 04

ES

GÀNH TẠI

OI

« Bonne

c.

Quinquina

m, hiệu là từ

Cigares El

hủi nó ngon

au này:

à chiếc ra ve.

sardin.

t S. Perrier.

V.

vân rồi hiệu

có thứ rượu

m Negrita.

Roger.

rou Madère,

oire.

à các thứ đồ

ng, và ngoài

(Tonkin) nữa.

SAIGON

Ông F.-H. SCHNEIDER
d Norodom. — SAIGON

H GIADINH, chủ Lăng
chỉ nói hạt Giadinh mà thôi,
đều đẹp nhất trong thành này.
Lên số

0 3 30
0 0 3

SAIGON THƯỢNG ĐANG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHỰT HẠNG BẢO TẾ SỰ, NGANG RÁP HÁT LANGSA
 TIỆM CŨ HOLBÉ, SÁNG TẠO TRONG NĂM 1865

Tiệm này cổ cựu và to hơn hết các tiệm trong quận hạt
Cuộc dọn dẹp bảo chế y như các tiệm thuốc to đương thời tại PARIS

BẤT NHI GIÁ

Thuốc men và các món đồ khác bán trong tiệm đều là đồ nhứt hảo hạng.

Trừ dầy tiệm, mà mỗi kỳ tàu đều có chở qua luôn luôn.

Đồ hóa-học, thuốc men để dùng bán trong tiệm thuốc, đồ dùng về kỹ-nghệ, về nghề chụp ảnh, dược thảo, đồ bó rịt, và đồ phụ tùng theo tiệm thuốc, kiến chai ly trong sở thiết-nghiệm, máy châm-chít, âu-nhi-khoa, thị-học và cực-chuẩn-túc-chi-cơ-khi. Bán đủ các thứ đồ dùng trong nhà thương, nhà bệnh v. v.

Rương sắt bỏ theo tàu, dùng trong nhà vườn, nhà ruộng, xe hơi v. v.

Đồ máy làm thuốc hoàn thuốc tế. Thiết-nghiệm phân giải theo cách hóa-học, để tìm kiếm vi trùng và phân giải hàng hóa, dọn đồ bó rịt và thuốc trừ độc, chuyên-môn, **thuốc hiệu chữ R của ông lương-y Holbé bảo chế, mà trị bệnh hút á-phiện.**

Đồ hương-vị về cuộc vệ-sanh. Bán đủ các thứ đồ để chụp hình. Bán sỉ và bán lẻ.

Tiệm thuốc tại Chợ lớn hiệu là Pháp-Á dược-phòng ngan nhà giầy xe lửa.

Giấy thép nói tiệm Saigon : 215 — Giấy thép nói tiệm Chợ lớn : 336.

Mỗi lần mua thuốc phải coi cái nhãn hiệu, đã nạp tại tòa cầu chừng y theo luật.

Hãy viết thư mà xin sách được-tính-lược-biên bằng chữ quốc-ngữ và chữ-nho, và sách riêng nói giá cả đồ chụp hình.

LỤC TỈNH TÂN VÂN

Mỗi Tuần Đàng Báo

Ngày Thứ Năm

Quảng An Hội Tròn
Boulevard Nôrodom

陸省新聞

MR. F. H. SCHNEIDER, SAIGON

NAM THỨ TÂM

SỐ 346

JEUDI 8 OCTOBRE 1914

MỤC LỤC

1 - Thọ sắc trách chương cải lương.	3 - Trích cầm tạp biên :
Nguyên trào khai cơ công thần liệt truyện ;
Nam nữ hôn nhân vệ sanh.
*2 - Thời cuộc :
Ấu-châu chiến cuộc tân-vân ;
Đông-dương tạp chí ;
Ấu-châu chiến kỹ ;
Ấu Mỹ lân văn ;
Cực đông tân văn ;
Công văn lược lục ;
Tân học văn tập ;	4 - Tribunal de Commerce de Saigon (Avis).
5 - Nhường nhà nữ y sĩ.
6 - Thơ tin vãng lai.
7 - Vệ sanh thiết được.
8 - Thuốc rượu Quinium Labarraque.
9 - Lời cần kíp.
10 - Chức vị đã gởi bạc.
11 - Hàng tàu Lạc-linh.

Ấu châu
Ấu châu chiến cuộc tân
vân và bạc phôi đồ
cây LỤC TỈNH TÂN
VÂN - SAIGON

IMPRIMERIE FRANCO-ANNAMITE

F. H. SCHNEIDER

2, Boulevard Nôrodom. - Saigon

TIỆM MAY VÀ BÁN HÀNG-TÀU

Kính mời Quý-có trong Thành-phố cùng các đấng hảo-tâm Quý-khách Lục-châu như Quý-vị muốn đóng may xiêm áo cách kiểu thời髦, hay là mua xuyên lách hàng lâu, xin niềm tình đến giúp nhau lấy thảo. - Tiệm tôi có thợ may, cắt, may đủ cách kiểu đương thời dùng: tiền công may và giá hàng đã đều nhe. - Còn sự khéo vụng tôi chẳng dám khoe khoan quá lẽ, xin đến may một lần thì rõ việc khéo không Lỡ về lẽ tạm mời, xin Quý-có niềm tình, đến giúp nhau cho nên cuộc.

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
116, quai Arroyo-Chinois (Cầu Ông-Lãnh,
(Gần gara xe lửa). Saigon

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. - SAIGON

TỰ-VỊ Langsa-annam, ông Trương-vinh-Ky
sơn, in lại rồi có 1250 hình.

Không bì	6 300
Có bì	8 300
Lưng và góc bằng da.	7 000
Mà mềm đẹp lưng đính chữ vàng.	8 000
Người mua xin đính tên mình trên lưng sách đóng kỹ thi đăng.	0 24

CHỮA BỊNH ĐAU LẬU MAU LẮM

Đau mau, đau lậu, đều chữa
được rảo.

Phải nhìn cái ký tên như vậy:

"L. MIDY"

Tiệm nào cũng có bán

Có trữ tại tiệm thuốc Thượng-đẳng,
chủ tiệm là G. RENOUX nhưit hạng
báo-lễ-sư, Saigon, trước rạp hát tây,
và tại tiệm thuốc Pháp-Á, đường
Thủy-bình, môn bài số 215, Chợ-lớn,
ngang nhà giấy xe lửa lớn.

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU
DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 ❖ ❖ NHÀ NGÀNH TẠI
HAIPHONG, BORDEAUX,
SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne
Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu bồ, thường gọi là Quinquina
thì hãy mua thứ rượu sau này :

Một là « Toni Kola Secrestat ».

Hai là : Saint Raphaël Ducos.

Hàng này cũng có bán tù sắc tốt và chắc lăm, hiệu là tù
« Dubois Oudin ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El
Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon
ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này :

Rượu chác trắng và chác đỏ trong thùng và chiếc ra ve.

Rượu Champagnes : Vve Cliequot-Ponsardin.

» Roederer.

» Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieure. B. et S. Perrier.

Rượu Tisane extra : Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn rồi hiệu
Le Globe và giầy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ rượu
kêu là : vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger.

Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère,
Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ
phụ tùng.

Cũng có trữ các thứ hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài
Bến-thủy, gần Annam và ông quẹt Hanoi (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. - SAIGON

ĐẠI-PHÁP-CÔNG-THÂN, chủ quốc-ngữ
Nói về các vua, quan có danh tiếng nước Đại-
pháp từ sơ khai đến đời nay, nhiều chuyện có
ích và hay.

Giá 2 50
Tiền gửi 0 50

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Norodom. - SAIGON

ĐIÀ DU TỈNH GIANG-ĐÌNH, của Langsa
ông Rausier sơn, chỉ một hộp Giang-đình mà thôi.
Trong đây đủ các đồ chơi trong thành này.
CÓ BỐN TẤM HẸN SỔ

Giá 6 30
Tiền gửi 0 02